

Digitaliseringsdirektoratet

Samfunnsøkonomisk utredning
av Digitaliseringsdirektoratet
sine fellesløsninger

oslo**economics**

Tittel: Samfunnsøkonomisk utredning av Digitaliseringsdirektoratet sine fellesløsninger

Utarbeidet av: Oslo Economics

Oppdragsgiver: Digitaliseringsdirektoratet

Publisert: Desember 2024

Rapportnummer: 2024-125

Kontaktperson: Ove Skaug Halsos / Partner

E-post: osh@osloeconomics.no

Tel: +47 415 21 059

Foto/illustrasjon forside: Stasys Kudarauskas

Innhold

Sammendrag	4
1. Oppdrag og metode	7
1.1 Mandat og metode	7
1.2 Informasjonsgrunnlag	7
2. Digitalisering av offentlig sektor som et verktøy for nødvendig omstilling	8
2.1 Data- og informasjons-delning gir muligheter for effektivisering og et bedre tjenestetilbud	8
2.2 Videre digitalisering forutsetter høy tillit i befolkningen	8
2.3 Behov for samordning om utviklingen av digital offentlig infrastruktur	9
3. Digitaliseringsdirektoratet sine fellesløsninger	10
3.1 Formål med og bruk av de ulike fellesløsningene	10
3.2 Alternativt scenario	14
4. Identifiserte virkninger av fellesløsningene	16
4.1 Kostnadsvirkninger	16
4.2 Prissatte nyttevirksomheter	16
4.3 Ikke-prissatte nyttevirksomheter	22
5. Samlede gevinster av fellesløsningene	25
5.1 Prissatte gevinster av fellesløsningene	25
5.2 Ikke-prissatte gevinster av fellesløsningene	30
6. Sentrale usikkerhetsmomenter i analysen	34
6.1 Virksomhetens tilpasning i alternativt scenario	34
6.2 Antatte kostnader i alternativt scenario	34
7. Samlet vurdering	35
7.1 Samlet vurdering av fellesløsningene	35
7.2 Forutsetninger for fremtidig gevinstrealisering	35
8. Referanser	36

Sammendrag

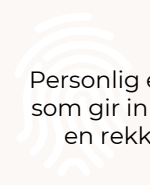
Som et ledd i digitaliseringen av offentlig sektor samarbeider det offentlige om utvikling og drift av en rekke åpne og gjenbrukbare løsninger, ofte referert til som fellesløsningene. Offentlige virksomheter har flere overlappende behov, og det kan derfor ha stor verdi om det offentlige klarer å samordne seg om utviklingen av kritisk digital infrastruktur. Oslo Economics har, på oppdrag for Digitaliseringsdirektoratet, utredet de samfunnsøkonomiske gevinstene av åtte ulike fellesløsninger. Analysen viser at fellesløsningene årlig bidrar til betydelige samfunnsøkonomiske gevinster, blant annet i form av effektiviseringsgevinster. Løsningene bidrar til effektiv utvikling av en sikker og fremtidsrettet digital infrastruktur, som legger til rette for videre digitalisering av det offentlige tjenestetilbudet.

For å sikre en effektiv og fremtidsrettet digitalisering av offentlig sektor, er det behov for samarbeid knyttet til utvikling av digital infrastruktur

Norge er et av de mest digitaliserte landene i verden, men det er fortsatt behov for forbedring på flere områder. For å løse flere av de sentrale samfunnsutfordringene Norge står overfor i tiden fremover, er det et behov for å øke digitaliseringstakten. Samtidig innebærer et redusert økonomisk handlingsrom at det er nødvendig å tenke nytt om hvordan digitale tjenester utvikles og forvaltes. Mangel på kompetanse eller kapasitet til utvikling av digitale tjenester kan øke faren for at enkelte virksomheter faller bakpå i den digitale utviklingen, noe som vil være til hinder for målet om mer enhetlige tjenester på tvers av forvaltningen. Offentlige virksomheter har flere overlappende behov, og det kan derfor ha stor verdi om det offentlige klarer å samordne seg om utviklingen av kritisk digital infrastruktur.

Som et ledd i digitaliseringen av offentlig sektor samarbeider det offentlige om utvikling og drift av en rekke åpne og gjenbrukbare løsninger, ofte referert til som fellesløsningene. Løsningene dekker typiske behov på digitaliseringsfeltet og kan brukes som byggeklosser i utviklingen av offentlige digitale tjenester, blant annet for å effektivisere prosesser eller tilby bedre kvalitet i tjenestene. Målet med løsningene er å levere mer enhetlige tjenester på tvers av forvaltningen, i tillegg til å legge til rette for at hver enkelt virksomhet kan rette oppmerksomheten mot sine faglige utfordringer, heller enn å bruke ressurser på å utvikle funksjonalitet som andre etater allerede har laget. Digdir er regjeringens fremste verktøy i arbeidet mot en mer samordnet og digitalisert offentlig sektor. Digdir forvalter derfor, sammen med KS, Brønnøysundregistrene, Kartverket og

Oversikt over de ulike fellesløsningene som inngår i analysen

MinID

Personlig elektronisk identitet som gir innbyggere tilgang til en rekke ulike offentlige tjenester

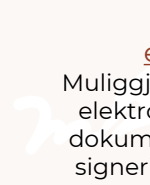
Digital postkasse for innbygger

Sikker digital løsning som gjør det mulig for innbyggere å motta all post fra det offentlige digitalt, på samme sted

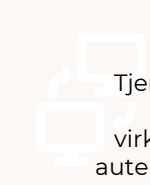
ID-Porten

Felles innloggingsløsning til offentlige tjenester på internett, ved bruk av valgfri elektronisk ID

eSignering

Muliggjør effektiv og enkel elektronisk signering av dokumenter som trenger signering av innbyggere

Maskinporten

Tjeneste som sørger for sikker datautveksling mellom virksomheter, gjennom sikker autentisering og tilgangskontroll

Kontakts- og reservasjonsregisteret

Register over innbyggernes digitale kontaktinformasjon, samt status for eventuell reservasjon mot digital kommunikasjon

eInnsyn

Felles publiseringstjeneste som statlige virksomheter bruker til å publisere egne offentlige dokumenter

eFormidling

Løsning for sikker og effektiv meldingsutveksling mellom offentlig sektor og private, kommunale og statlige virksomheter

Skatteetaten, flere av de offentlige fellesløsningene, som en del av Felles økosystem. Analysen presentert i denne rapporten omfatter åtte av løsningene Digitaliseringsdirektoratet forvalter.

Analyse av de samfunnsøkonomiske gevinstene av syv ulike fellesløsninger

Oslo Economics har, på oppdrag for Digitaliseringsdirektoratet, utredet de samfunnsøkonomiske gevinstene av syv ulike fellesløsninger. Analysen tar utgangspunkt i et antatt alternativt scenario hvor fellesløsningene ikke har blitt etablert. Gevinstene av fellesløsningene avhenger av hvordan virksomhetene ville tilpasset seg en situasjon uten fellesløsningene. Vi antar at virksomheter som bruker løsningene i dag ville tilpasset seg på tre ulike måter:

- anskaffet kommersielle løsninger med tilsvarende funksjonalitet
- utviklet egne løsninger med tilsvarende funksjonalitet
- benyttet alternative prosesser/løsninger, for eksempel prosessene som virksomhetene benyttet før fellesløsningenes funksjonalitet fantes

Valgt tilpasning avhenger av (i) tilgang på andre markedsløsninger, (ii) variasjon i behov for funksjonalitet blant dagens brukere, (iii) løsningens krav til sikkerhet og (iv) tilgjengelige ressurser og kompetanse.

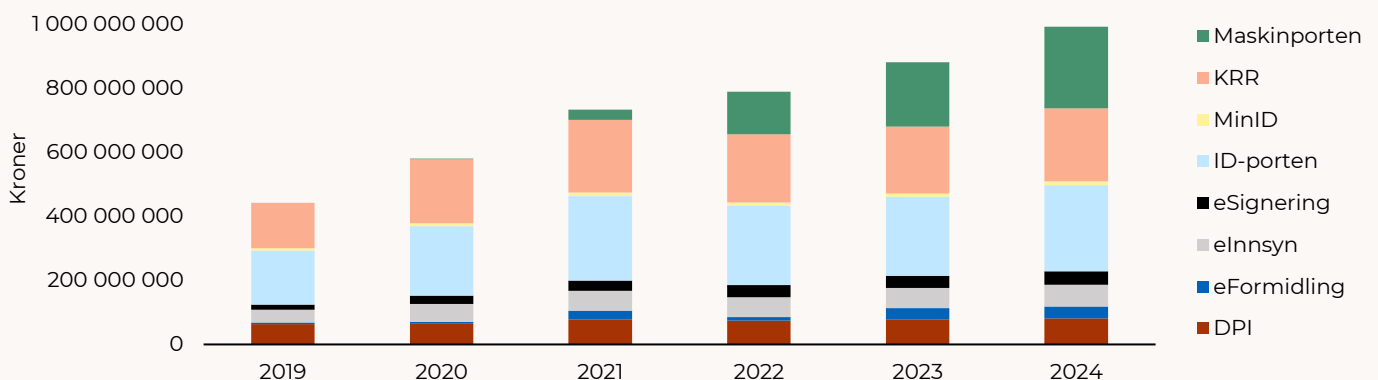
Fellesløsningene bidrar årlig til betydelige samfunnsøkonomiske gevinster

Gitt forutsetningene som er lagt til grunn i analysen finner vi at fellesløsningene totalt sett har generert gevinster til en verdi av 993 millioner kroner i 2024. Gevinster oppstår på en rekke ulike områder, både i forvaltningen, for private virksomheter og privatpersoner. Fellesløsningene bidrar til å løse behov som mange offentlige virksomheter har, på en ensartet og sikker måte. Løsningene brukes av svært mange offentlige virksomheter, som ellers ville ha vært nødt til å løse disse behovene på alternative måter. Dette gir blant annet betydelige effektiviseringsgevinster, særlig for virksomheter som i et alternativt scenario ville ha valgt å utvikle egne løsninger med tilsvarende funksjonalitet eller fortsette med prosessene som virksomhetene benyttet før fellesløsningenes funksjonalitet fantes.

Løsningene er også en viktig del av en nasjonal offentlig infrastruktur, og flere er definert som kritiske samfunnsfunksjoner. Løsningene bidrar til effektiv utvikling av en sikker og fremtidsrettet digital infrastruktur, som legger til rette for videre digitalisering av det offentlige tjenestetilbudet. Funksjonaliteten som tilbys gjennom fellesløsningene bidrar også til å bedre samhandlingsarkitekturen i det offentlige, og legger til rette for mer effektiv data- og informasjonsdeling og økt informasjonssikkerhet. Samlet sett bidrar dette til økt kvalitet i det offentlige tjenestetilbudet og trolig også økt tillit til offentlige tjenester blant befolkningen.

Det er viktig å presisere at det er knyttet betydelig usikkerhet til en rekke sentrale forutsetninger for de presenterte beregningene. Dette gjelder særlig antakelsene knyttet til hvordan de ulike virksomhetene som benytter fellesløsningene i dag, ville ha tilpasset seg i et alternativt scenario hvor fellesløsningene ikke fantes, samt antatte kostnader for virksomheter forbundet med de ulike tilpasningene. Endringer i disse forutsetningene har stor betydning for antatte gevinster av løsningene.

Utvikling i samlede prissatte gevinster av fellesløsningene

Beregninger utført av Oslo Economics

Videre gevinstrealisering avhenger blant annet av fortsatt arbeid med videreutvikling

Siden tidspunkt for etablering har det vært sterk vekst i bruken av flere av de ulike fellesløsningene. Dette har også medført relativt høy vekst i anslåtte årlige gevinster. I årene fremover synes det rimelig å anta at veksten i bruken av flere av de ulike løsningene vil flate ut. Dette vil også medføre at veksten i årlige gevinster av løsningene vil stabilisere seg.

Fortsatt gevinstrealisering forutsetter at virksomhetene fortsatt ønsker å benytte seg av funksjonaliteten som løsningene tilbyr. Nye lover og regelverk, som WCAG-standarden og andre kommende EU-reguleringer, stiller også krav til vesentlige endringer i løsningene (Digdir, 2023). Fremtidig bruk av løsningene avhenger følgelig av at Digdir evner å videreutvikle og modernisere fellesløsningene slik at de fortsetter å svare ut virksomhetenes behov, ivaretar lovkrav, i tillegg til å sikre stabil og forutsigbar drift og forvaltning av løsningene.

Manglende videreutvikling kan bidra til å øke risiko knyttet til tilgjengelighetsbrudd, dataangrep eller bidra til kvalitetsreduksjon i løsningene. Redusert tilgjengelighet eller opplevd kvalitet i løsningene, kan ha konsekvenser for virksomhetenes villighet til å ta i bruk løsningene og øke sannsynligheten for at de heller vil velge å benytte det de opplever som mer attraktive alternativ.

1. Oppdrag og metode

Fellesløsningene utgjør et sett med digitale tjenester som virksomheter kan benytte for å effektivisere prosesser eller øke kvaliteten på sine tjenester. Oslo Economics har på oppdrag for Digitaliseringsdirektoratet utarbeidet en modell for beregning av samfunnsøkonomiske gevinster av åtte ulike fellesløsninger. Som en del av arbeidet har det også blitt utarbeidet en samfunnsøkonomisk utredning i henhold til minimumskravene i utredningsinstruksen.

1.1 Mandat og metode

Oslo Economics utarbeidet i perioden september 2022 til mars 2023 en modell for beregning av historiske og fremtidige gevinster av Digdir sine fellesløsninger. Høsten 2024 har Oslo Economics videreutviklet modellen, på oppdrag fra Digdir. Som en del av arbeidet med å videreutvikle modellen har Oslo Economics også gjennomført en samfunnsøkonomisk utredning av både kostnader og nyttevirkninger av de ulike fellesløsningene. Utredningen, som presenteres i denne rapporten, er gjennomført i henhold til minimumskravene i utredningsinstruksen, som forvaltes av Direktoratet for økonomistyring (Finansdepartementet, 2024).

1.2 Informasjonsgrunnlag

Rapporten er utarbeidet basert på flere ulike informasjonskilder:

- Dokumentstudier
- Arbeidsmøter med Digdir
- Intervjuer med ulike aktører

Dokumentstudier

Eksisterende dokumentasjon, rapporter og litteratur har vært viktige kilder til dokumentasjon gjennom arbeidet med å identifisere og vurdere virkninger av fellesløsningene.

Vi har gjennomgått relevant dokumentasjon fra Digdir angående fellesløsningene. Sentrale informasjonskilder i denne sammenheng er blant annet tidligere vurderinger av samfunnsøkonomiske virkninger, rapportering om bruk av fellesløsningene,

tilgjengelig informasjon om fellesløsningene og kostnadsdata for løsningene over tid.

Statistikk knyttet til fellesløsningene, herunder om omfang av bruk og antall kunder, er en viktig kilde til informasjon i analysen. Relevant statistikk om fellesløsningene er sentrale i beregninger av nyttevirkninger, og er innhentet fra Digdir. Annen relevant statistikk som kan belyse virkninger er også innhentet fra Digdir og gjennom dokumentstudier.

Utover informasjon fra Digdir har vi også søkt etter og gjennomgått øvrig litteratur, dokumenter og rapporter som kan belyse virkningene av fellesløsningene. Vi har søkt bredt etter relevant informasjon og blant annet sett til dokumentasjon om tilsvarende løsninger i andre land, dokumenterte erfaringer med fellesløsningene og rapporter eller forskning som kan belyse behov for eller virkningene av funksjonaliteten fellesløsningene tilbyr.

Arbeidsmøter med Digdir

Oslo Economics har gjennom prosessen samarbeidet tett med Digdir. Arbeidet med å identifisere og vurdere virkningene av fellesløsningene har pågått over tid. Enkelte av de identifiserte virkningene av fellesløsninger er identifisert av Digdir i tidligere år, og gjennomgått og vurdert av Oslo Economics i forbindelse med arbeidet. Dette gjelder først og fremst virkningene av å benytte fellesløsningene sammenlignet med å ikke benytte tilsvarende funksjonalitet (dette er nærmere beskrevet i kapittel 4). Andre virkninger av fellesløsningene er identifisert av Oslo Economics. Alle beregninger av virkninger er basert på forutsetninger som er gjennomgått og bestemt i fellesskap av Oslo Economics og Digdir, og arbeidsmøter mellom Oslo Economics og Digdir har vært en viktig kilde til informasjon i arbeidet med å identifisere virkninger.

Intervjuer med ulike aktører

Vi har benyttet intervjuer for å innhente informasjon om nyttevirkninger av fellesløsningene. I tillegg til intervjuer med representanter for Digdir, inkludert produktansvarlige og andre med kjennskap til fellesløsningene, har vi intervjuet representanter for virksomheter som bruker Digdirs fellesløsninger. Vi har intervjuet informanter fra fem offentlige virksomheter, med ulik størrelse og fra ulike sektorer. Temaene for intervjuene har vært bruk av fellesløsningene i informantenes virksomheter og hva som ville vært alternative metoder for å løse oppgaver dersom fellesløsningene ikke var tilgjengelig.

2. Digitalisering av offentlig sektor som et verktøy for nødvendig omstilling

Norge er et av de mest digitaliserte landene i verden. For å løse flere av de sentrale samfunnsutfordringer som Norge står overfor i tiden fremover, er det likevel et behov for å øke digitaliseringstakten. Samtidig innebærer et trangere økonomisk handlingsrom at det er nødvendig å tenke nytt om hvordan digitale tjenester utvikles og forvaltes. Offentlige virksomheter har flere overlappende behov, og for å sikre en effektiv og bærekraftig tjenesteutvikling er det nødvendig at disse behovene løses i fellesskap.

Digitalisering av offentlig sektor er et verktøy for å muliggjøre nødvendig omstilling og løse flere sentrale utfordringer som samfunnet står overfor (Kommunal- og moderniseringsdepartementet, 2019). Digitalisering av tjenestetilbudet kan gi økt kvalitet i tjenestetilbudet og en enklere hverdag for innbyggere og næringsliv, sikre mer effektiv ressursbruk i offentlige virksomheter og legge til rette for produktivitetsøkning i samfunnet.

Ifølge OECD (2023) er Norge et av de mest digitaliserte landene i verden, men det er fortsatt behov for forbedring på flere sentrale områder. I *Rikets digitale tilstand 2019-2024* påpekes det blant annet at Norges posisjon som verdensledende på digitalisering er under press (Breivik, et al., 2024). I september 2024 lanserte derfor Jonas Gahr Støres regjering en ny digitaliseringsstrategi, med mål om at Norge skal bli verdens mest digitaliserte land innen 2030 (Digitaliserings- og forvaltningsdepartementet, 2024).

2.1 Data- og informasjonsdeling gir muligheter for effektivisering og et bedre tjenestetilbud

Både private og offentlige virksomheter besitter data som kan ha stor verdi for utviklingen av tjenester og produkter i samfunnet. De potensielle samfunnsmessige gevinstene knyttet til datadeling er store. Bedre utnyttelse av eksisterende data kan både gi muligheter for effektivisering av offentlig sektor generelt, samt utvikling av tjenestetilbud som er

bedre tilpasset brukernes behov (Kommunal- og moderniseringsdepartementet, 2019). Det er anslått at den økonomiske verdien av data fra offentlig sektor i EU vil være 194 milliarder euro i 2030 (Digitaliserings- og forvaltningsdepartementet, 2024). For å utnytte dette potensialet er det imidlertid avgjørende at data forvaltes og deles på en god måte.

Det er allerede lagt ned betydelige ressurser for å få tilgjengeliggjort og delt offentlige data, og det foregår også omfattende deling av data, både mellom ulike offentlige virksomheter og mellom offentlig og privat sektor. Riksrevisjonen konkluderte imidlertid i 2023, i forbindelse med en undersøkelse av myndigheters tilrettelegging for deling og gjenbruk av data i forvaltningen, med at den nasjonale styringen og koordineringen på området ikke er god nok (Riksrevisjonen, 2023). Videre pekes det i Digitaliseringsstrategien på at det fortsatt er et betydelig potensial for mer deling og tilgjengeliggjøring av data.

En grunnleggende forutsetning for datadeling er at det finnes en fysisk infrastruktur som gjør det mulig for virksomhetene å vurdere muligheter for deling av data og tilrettelegge for selve delingen (Kommunal- og moderniseringsdepartementet, 2019). Dette kan være komplekst for en virksomhet å sikre alene, og det kan være betydelige gevinster knyttet til en organisering der felles problemstillinger og behov kan ivaretas via en sentral, koordinert enhet.

2.2 Videre digitalisering forutsetter høy tillit i befolkningen

En vellykket digitalisering av samfunnet avhenger av at befolkningen har tillit til det offentlige og er villig til å ta i bruk digitale tjenester. I Norge er den generelle tilliten til offentlige institusjoner høy. I en undersøkelse gjennomført av OECD i 2022 oppgir nært 8 av 10 innbyggere at de har tillit til offentlige institusjoner (OECD, 2022). Samfunnets tillit hviler imidlertid på at den digitale infrastrukturen fungerer, og for at tilliten i befolkningen skal holde seg høy, er det avgjørende at digitale tjenester er av høy kvalitet, og at de er tilgjengelige og brukervennlige.

Trusselbildet rundt digitale tjenester blir stadig mer komplekst. Sårbarheter og svakheter i gammel teknologi blir utnyttet til angrep. Tjenester fra offentlig sektor er også utsatt for disse truslene. Sikkerhetsbrudd i løsninger som brukes av det

offentlige vil kunne få følger for sikkerheten i tjenestene som benytter løsningene. Sikkerhetsbrudd og avvik vil gi utfordringer knyttet til befolkningens tillit til de digitale tjenestene som det offentlige leverer og folks tillit til offentlig forvaltning generelt.

Det offentlige forvalter og behandler til enhver tid store mengder personopplysninger. Dette innebærer et stort ansvar for innbyggernes personvern. I Digitaliseringsstrategien slås det fast at det er en gjennomgående tendens at digitalisering skjer på bekostning av innbyggernes personvern (Digitaliserings- og forvaltningsdepartementet, 2024). En avgjørende forutsetning for et vellykket arbeid med videre digitalisering av samfunnet er derfor at innbyggerne må være trygge på at det offentlige håndterer personopplysninger på en tilfredsstillende måte. Ivaretagelse av personvern i offentlige virksomheter er først og fremst et virksomhetsansvar, men myndighetene bør legge til rette for at dette kan gjøres på best mulig måte (Kommunal- og moderniseringsdepartementet, 2019).

2.3 Behov for samordning om utviklingen av digital offentlig infrastruktur

For å lykkes med nødvendig omstilling er det behov for at offentlig sektor øker digitaliseringstakten.

Samtidig innebærer et mindre økonomisk handlingsrom at vi tenker nytt om hvordan digitale tjenester utvikles og forvaltes. Offentlige virksomheter har flere overlappende behov, og for å sikre en effektiv og bærekraftig tjenesteutvikling er det nødvendig at disse behovene løses i fellesskap.

Flere sentrale samfunnsutfordringer som Norge står overfor i tiden fremover må løses på tvers av sektorer og forvaltningsnivåer. Økt samhandling fordrer en god samhandlingsarkitektur, som legger til rette for at ulike virksomheter kan samhandle med og gjenbruke informasjon fra andre virksomheter.

Sammenhengende tjenester på tvers av ulike statlige virksomheter forutsetter imidlertid digital modenhet i alle ledd. Mangel på kompetanse eller kapasitet til utvikling av digitale tjenester kan følgelig øke faren for at enkelte virksomheter faller bakpå i den digitale utviklingen, noe som vil være til hinder for målet om mer enhetlige tjenester på tvers av forvaltningen. Det kan derfor ha stor verdi om det offentlige klarer å samordne seg om utviklingen av kritisk digital infrastruktur.

3. Digitaliseringsdirektoratet sine fellesløsninger

Som et ledd i digitaliseringen av offentlig sektor samarbeider offentlig sektor om utvikling og drift av en rekke åpne og gjenbrukbare løsninger. Løsningene dekker ulike behov på digitaliseringsfeltet og skal legge til rette for en mer enhetlig leveranse av tjenester på tvers av forvaltningen. Digdir er regjeringens fremste verktøy i arbeidet mot en mer samordnet og digitalisert offentlig sektor, og har derfor ansvar for å forvalte flere av de ulike fellesløsningene.

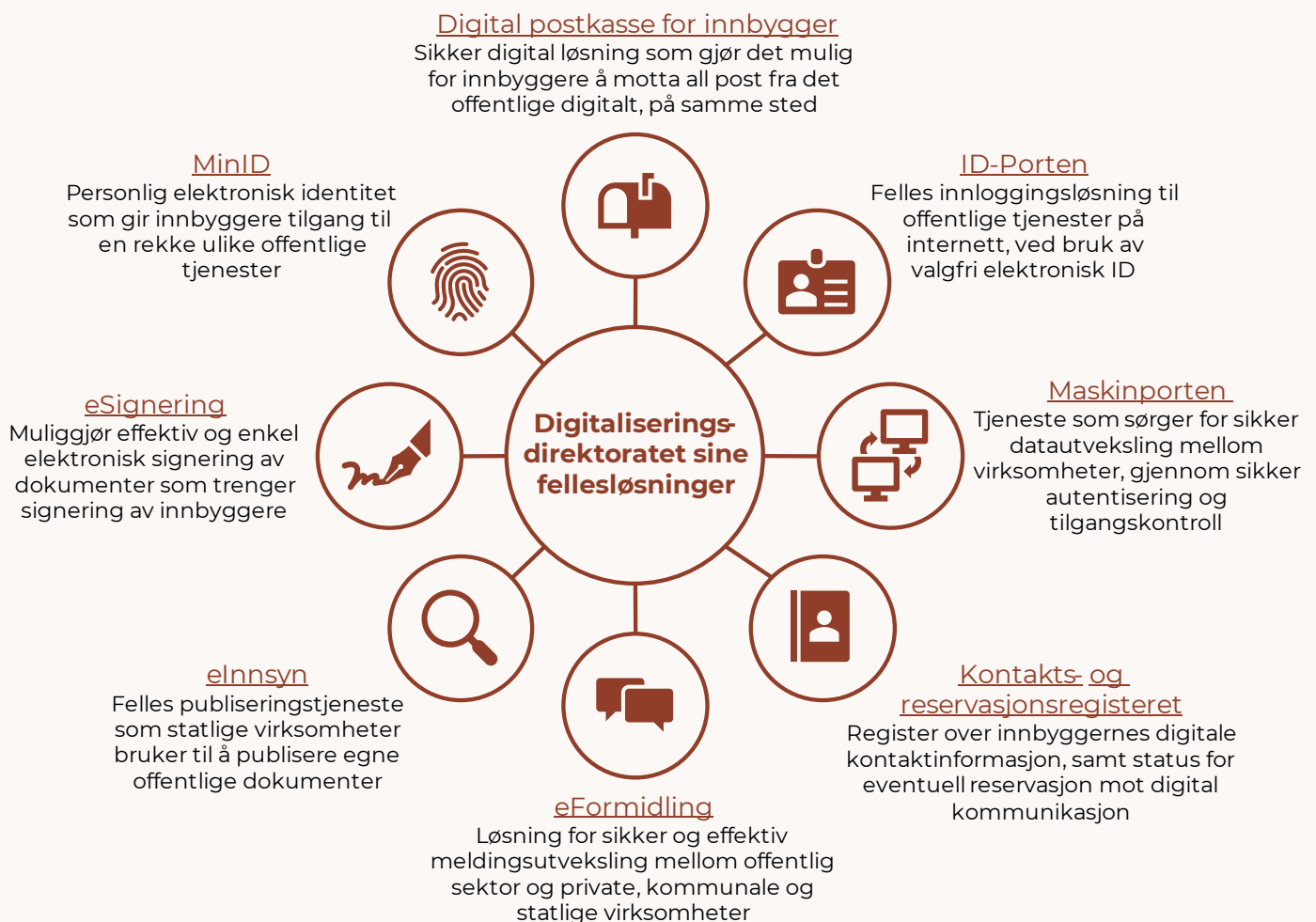
3.1 Formål med og bruk av de ulike fellesløsningene

For å sikre en samordnet utvikling av digitale sektorovergrepene har offentlig sektor

etablert en rekke ulike åpne og gjenbrukbare løsninger, også kalt fellesløsningene (Regjeringen, 2021). Løsningene dekker typiske behov på digitaliseringsfeltet og kan brukes som byggeklosser i utviklingen av offentlige digitale tjenester, blant annet for å effektivisere prosesser eller tilby bedre kvalitet i tjenestene. Det overordnede formålet med løsningene er å levere mer enhetlige tjenester på tvers av forvaltningen, i tillegg til å legge til rette for at hver enkelt virksomhet kan rette oppmerksomheten mot sine faglige utfordringer, heller enn å bruke ressurser på å utvikle funksjonalitet som andre etater allerede har laget (Brønnøysundregistrene, 2023). På denne måten sikrer fellesløsningene raskere, billigere og mer brukervennlig digitalisering av offentlig sektor, gjennom å løse virksomhetenes behov ensartet, sikkert og brukervennlig.

Digdir er regjeringens fremste verktøy i arbeidet mot en mer samordnet og digitalisert offentlig sektor. Digdir forvalter derfor, sammen med KS,

Figur 3-1: Oversikt over Digitaliseringsdirektoratet sine fellesløsninger som inngår i analysen

Brønnøysundregistrene, Kartverket og Skatteetaten, flere av de offentlige fellesløsningene, som en del av Felles økosystem. Løsningene som vurderes som en del av denne analysen er:

- ID-porten
- MinID
- Digital postkasse for innbygger
- eSignering
- eInnsyn
- eFormidling
- Maskinporten
- Kontakt- og reservasjonsregisteret

3.1.1 ID-porten

ID-porten er en felles innloggingsløsning til blant annet offentlige tjenester på internett (Regjeringen, 2021). For virksomhetene er ID-porten en enkel måte å tillate flere ulike former for pålogging, i tillegg innebærer bruk av ID-porten at hver enkelt virksomhet slipper å administrere informasjon som brukernavn og passord eller å etablere brukerstøtte for sine egne innloggingsløsninger. Antall offentlige virksomheter som benytter ID-porten har økt kraftig siden etablering i 2010, og per 1. januar 2024 benytter totalt 1 750 virksomheter ID-porten for pålogging til sine tjenester (Figur 3-2).

Gjennom ID-porten kan innbyggerne benytte sin foretrukne elektroniske ID under innlogging – MinID, BankID, Buypass eller Commfides (Digdir, 2024). For innbyggere er derfor ID-porten i all hovedsak en sluse videre til innloggingsløsningen for den elektroniske ID-en hver enkelt selv foretrekker. Økningen i antall virksomheter som benytter ID-porten har også ført til stor vekst i antall innlogginger – i 2024 ble det totalt

gjennomført om lag 320 millioner innlogginger via ID-porten (Figur 3-2).

3.1.2 MinID

MinID er en personlig, elektronisk identitet som gir innbyggere tilgang til en rekke offentlige tjenester fra stat og kommune (MinID, 2024). Identiteten kan benyttes av alle innbyggere over 13 år, med gyldig fødselsnummer eller D-nummer.

Ulike digitale tjenester har ulikt sikkerhetsnivå, betydelig sikkerhetsnivå (nivå 3) eller høyeste sikkerhetsnivå (nivå 4), blant annet bestemt ut ifra hvilke konsekvenser uheldige hendelser vil få for brukerne og virksomheten.

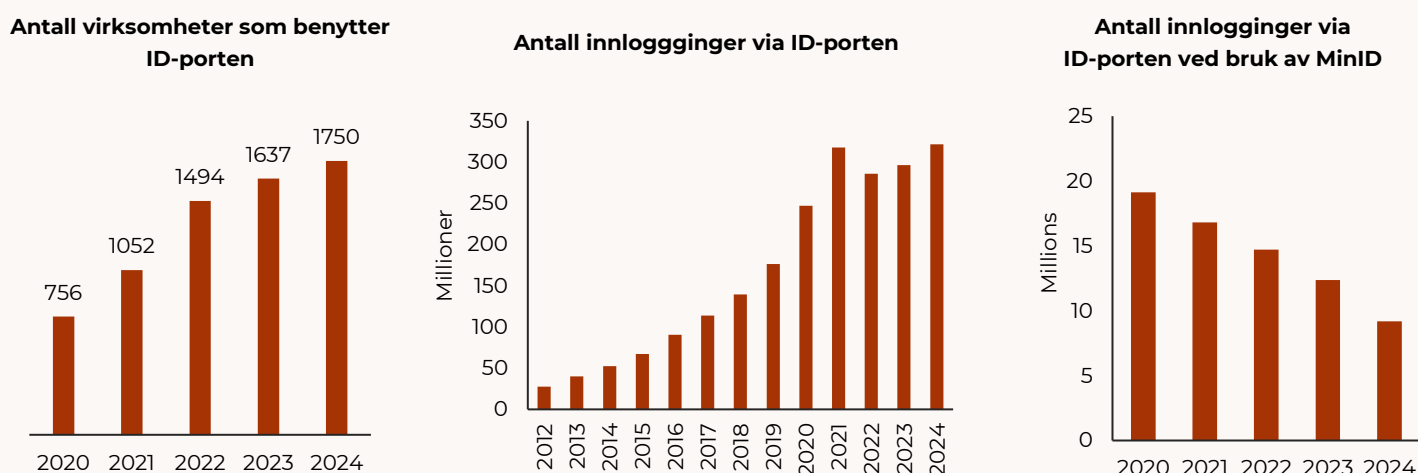
MinID gir tilgang til offentlige tjenester på betydelig sikkerhetsnivå (nivå 3). Løsningen er en to-faktors sikkerhetsløsning. Dette innebærer at innbyggere logger inn ved bruk av to faktorer – et personlig passord, samt en engangskode på SMS eller via push-varsel fra MinID-appen. Antall innlogginger med MinID har de siste årene sunket – i 2024 ble det totalt gjennomført rett over 9 millioner innlogginger (Figur 3-2).

BankID, Buypass og Commfides leverer elektronisk ID på et høyere sikkerhetsnivå enn MinID (sikkerhetsnivå 4). I tillegg til en to-faktorinnloggingsløsning, er det i tillegg krav om at innbygger møter opp personlig for å legitimere seg ved anskaffelse.

3.1.3 Digital postkasse for innbygger

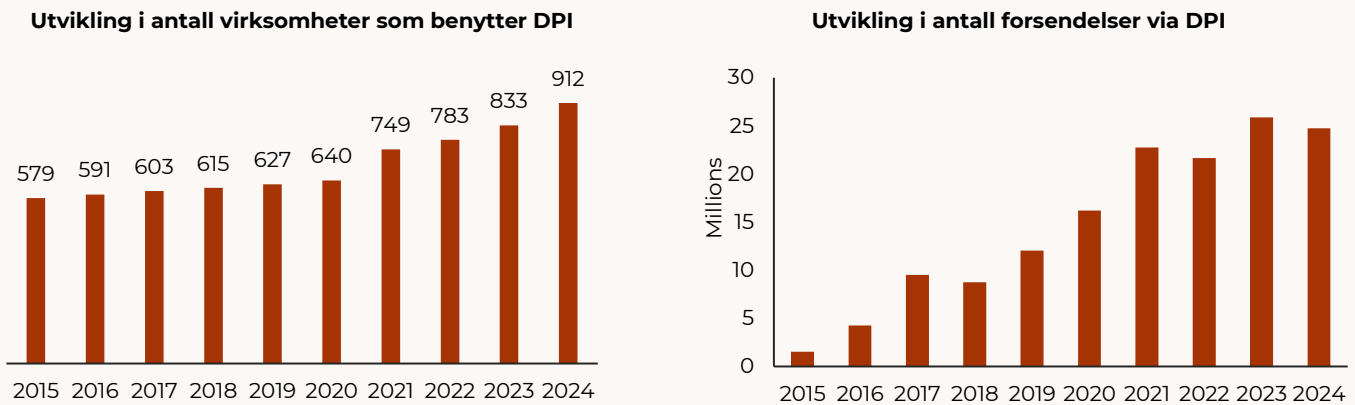
Digital postkasse til innbyggere er en sikker digital løsning som gjør det mulig for innbyggere å motta all

Figur 3-2: Utvikling i bruk av ID-porten og MinID

Kilde: Digitaliseringsdirektoratet. Tall for antall virksomheter som benytter ID-porten viser bruk per 1. januar hvert år.

Figur 3-3: Utvikling i bruk av Digital postkasse for innbygger

Kilde: Digitaliseringsdirektoratet. Tall for antall virksomheter som benytter DPI viser bruk per 1. januar hvert år.

post fra det offentlige digitalt, på samme sted (Regjeringen, 2021). Formålet med løsningen er å gjøre det enklere for forvaltningen å kommunisere med innbyggere digitalt, på en måte som tilfredsstillende nødvendige krav til sikkerhet. Digital post sendes kryptert gjennom løsningen, og avsender har full kontroll på forsendelsen frem til den er levert til innbygger. Innbygger logger inn via ID-porten for å se brevet (Digitaliseringsdirektoratet, 2024).

Siden lanseringen i 2015 har antall offentlige virksomheter som benytter DPI til kommunikasjon med innbyggere vokst jevnt (Figur 3-3), og per 1. januar 2024 ble løsningen benyttet av 912 virksomheter.

Innbyggere kan velge mellom to ulike leverandører av postkasser, som staten har inngått avtale med. Per november 2024 er dette Digipost og eBoks AS. Fordi postkassene er kommersielle, kan digital post fra andre aktører enn forvaltningen leveres i samme digitale postkasse. Siden innføringen har det vært sterk vekst i antall forsendelser via DPI, og i 2024 ble det totalt sendt rett under 25 millioner brev (Figur 3-3).

3.1.4 eSignering

eSignering muliggjør effektiv og enkel elektronisk signering av dokumenter som krever signatur fra innbyggere, ved hjelp av eID (Digdir, 2022).

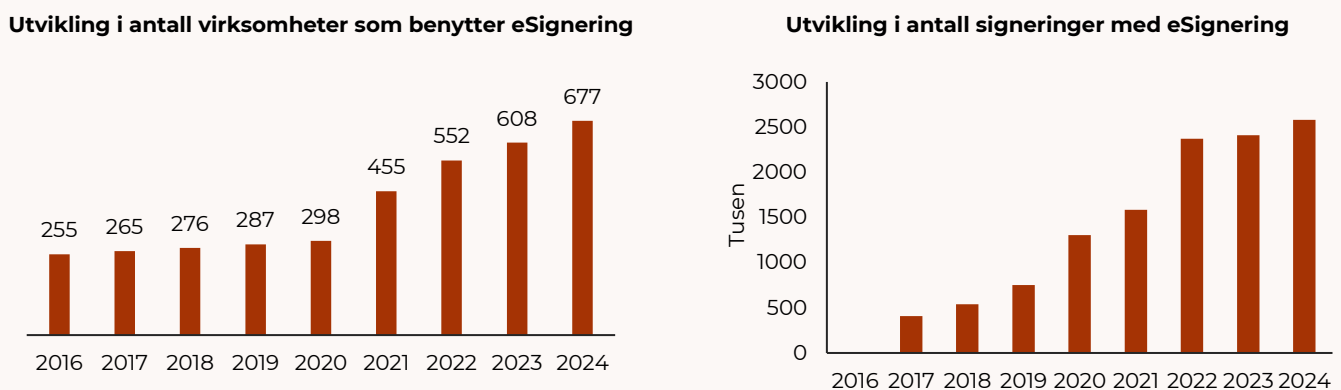
eSignering innebærer at virksomheter kan motta signerte dokumenter digitalt, uten manuell håndtering, på en sikker og brukervennlig måte. Løsningen blir blant annet benyttet til signering av lånekontrakter, erklæringer i byggesaker, dommer fra rettsvesenet, arbeidsavtaler, samtykkeskjema, farskaps erklæring, vitnemål og tinglysing.

Elektronisk signering har siden oppstart i 2016 hatt kraftig vekst i antall brukere. Per 1. januar 2024 benyttet totalt 677 virksomheter eSignering til å gjennomføre i underkant av 2,6 millioner signeringer (Figur 3-4).

3.1.5 elnnsyn

elnnsyn er en felles publiseringstjeneste som statlige virksomheter bruker til å publisere egne offentlige dokumenter (Digdir, 2024). Løsningen er utviklet for å være en felles innsynsløsning på tvers av stat, kommune og fylkeskommune, og ble lansert i 2018.

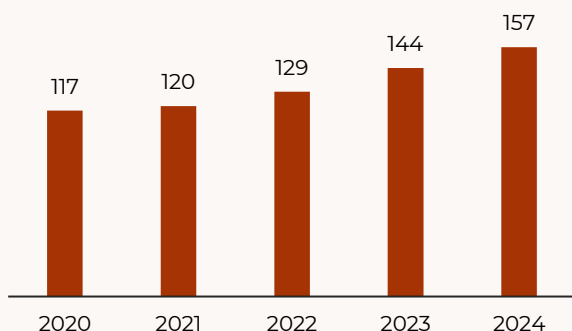
Figur 3-4: Utvikling i bruk av eSignering

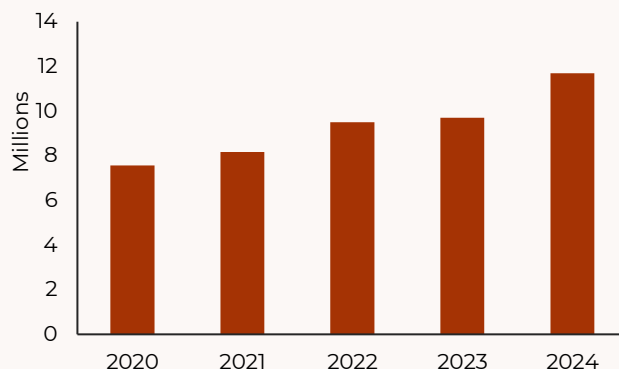
Kilde: Digitaliseringsdirektoratet. Tall for antall virksomheter som benytter eSignering viser bruk per 1. januar hvert år.

Figur 3-5: Utvikling i bruk av eInnsyn

Utvikling i antall virksomheter som benytter eInnsyn

Utvikling i antall forsendelser via eInnsyn

Kilde: Digitaliseringsdirektoratet. Tall for antall virksomheter som benytter eInnsyn viser bruk per 1. januar hvert år.

Formålet er å bidra til mer åpenhet og innsyn i forvaltningen, og å gjøre det lettere for innbyggere å finne informasjon om offentlig saksbehandling. Per 1. januar 2024 benyttet totalt 157 ulike offentlige virksomheter løsningen (Figur 3-5).

I løsningen publiseres postjournaler fra statlige, kommunale og fylkeskommunale organ, samt informasjon om møter og utvalg i disse (eInnsyn, 2024). Innbyggere kan søke fritt i løsningen, og be om innsyn i dokumenter som ikke er publisert i fulltekst, anonymt og kostnadsfritt. I 2024 ble det gjennomført i underkant av 12 millioner forsendelser i eInnsyn (Figur 3-5).

eFormidling

eFormidling ble lansert i 2018, og er en løsning for sikker og effektiv meldingsutveksling mellom offentlig sektor og private, kommunale og statlige virksomheter (Digdir, 2024). Formålet er å bidra til sikrere, mer samordnet og effektiv meldingsutveksling.

eFormidling er ikke i seg selv en meldingstjeneste, men leverer en mellomvare (også kalt et integrasjonspunkt) som gir ulike fagsystem ett enkelt grensesnitt for meldingsutveksling, uavhengig av hvilke typer meldinger som skal utveksles med hvem. Dette gir blant annet virksomheter mulighet til å:

- sende meldinger til andre mottakende virksomheter via deres foretrukne kanal
- sende meldinger til innbyggere via deres foretrukne kanal
- motta innkommende meldinger via ønsket kanal

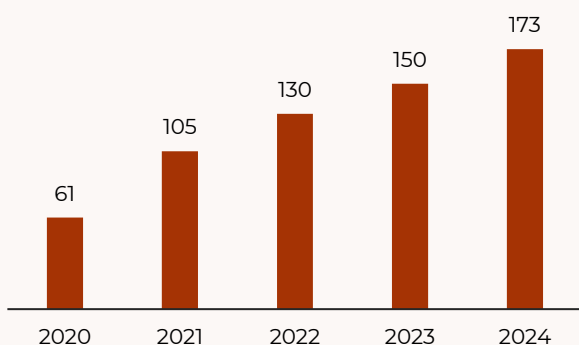
Meldinger kan sendes mellom offentlige virksomheter (DPO) og fra offentlige til private virksomheter (DPV). I 2024 ble det totalt sendt nært 1,8 millioner meldinger i DPO og rett over 900 tusen meldinger i DPV (Figur 3-6).

3.1.6 Maskinporten

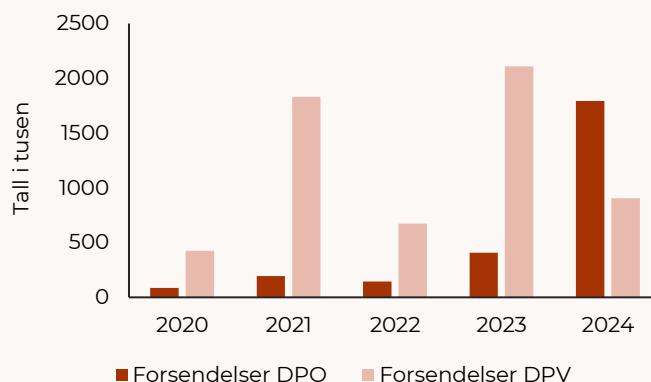
Maskinporten sørger for sikker datautveksling mellom virksomheter, der enten tilbyderer eller konsumenter er en offentlig virksomhet (Digdir, 2024). Løsningen

Figur 3-6: Utvikling i bruk av eFormidling

Utvikling i antall virksomheter som benytter eFormidling

Utvikling i antall forsendelser via DPO og DPV

Kilde: Digitaliseringsdirektoratet. Tall for antall virksomheter som benytter eFormidling viser bruk per 1. januar hvert år.

Figur 3-7: Utvikling i bruk av Maskinporten og Kontakt- og reservasjonsregisteret

Kilde: Digitaliseringsdirektoratet. Tall for antall tilbydere og konsumenter som benytter Maskinporten og KRR viser bruk per 1. januar hvert år.

sørger for sikker autentisering og tilgangskontroll for datautveksling, ved å la API-tilbydere definere tilganger til sine API, basert på konsumentens organisasjonsnummer (Digdir, 2024).

Maskinporten ble lansert som fellesløsning i 2019 og bruken av tjenesten har økt kraftig i ettertid. Per 1. januar 2024 benyttet over 17 000 virksomheter Maskinporten til å hente ut data, mens nær 50 virksomheter tilbød sin data via Maskinporten (**Error! Reference source not found.**).

3.1.7 Kontakt- og reservasjonsregisteret

Kontakt- og reservasjonsregisteret er et register over innbyggernes digitale kontaktinformasjon, samt status for innbyggernes eventuelle reservasjon mot digital kommunikasjon med ulike deler av forvaltningen (Digdir, 2024). Registeret, som kan benyttes av offentlige virksomheter eller virksomheter som utfører tjenester på vegne av det offentlige, er en oppslagstjeneste som gir offentlig forvaltning mulighet til å gjøre oppslag mot registeret. Per 2024 ble Kontakt- og reservasjonsregisteret (KRR) benyttet av 841 kunder (**Error! Reference source not found.**).

3.2 Alternativt scenario

Gevinstene av fellesløsningene avhenger av hvordan virksomhetene ville tilpasset seg en situasjon der fellesløsningene ikke lengre fantes. Gevinstberegningene er derfor gjort med utgangspunkt i et kontrafaktisk scenario hvor man ikke hadde etablert de ulike fellesløsningene.

Vi har i analysen lagt til grunn at hver enkelt virksomhet som i dag benytter en fellesløsning i det alternative scenariet hovedsakelig ville tilpasset seg på tre ulike måter: (i) anskaffe kommersielle løsninger, (ii) utvikle egne løsninger og (iii) benytte alternative prosesser/løsninger, for eksempel prosessene som virksomhetene benyttet før fellesløsningenes funksjonalitet fantes (Figur 3-8).

3.2.1 Anskaffe kommersielle løsninger

Med å anskaffe standardløsninger mener vi at virksomhetene ville anskaffet tilsvarende funksjonalitet som fellesløsningene tilbyr, oftest fra private tilbydere i det kommersielle markedet. Slike løsninger vil ofte være standard hylleware fra

Figur 3-8: Faktorer som påvirker valg av løsning i alternativt scenario

leverandørene, uten særlig grad av tilpasning til virksomhetenes behov. Vi vurderer at dette alternativet er særlig relevant når tilsvarende løsninger er lett tilgjengelige i markedet, det er lite variasjon i behovet for funksjonalitet som løsningen tilbyr, og det ikke er særlige krav til sikkerhet eller andre forhold som tilsier at en løsning ikke bør anskaffes kommersielt.

3.2.2 Utvikle egne løsninger

Å utvikle egne løsninger vil si at vi antar at virksomheten, alene eller i samarbeid med andre, ville utviklet løsninger med funksjonalitet som dekker tilsvarende behov som fellesløsningene.

Egenutviklede løsninger kan i større grad være tilpasset den enkelte virksomhets behov for funksjonalitet. Vi legger til grunn at å utvikle egne løsninger er sannsynlig i situasjoner hvor det er færre markedsløsninger tilgjengelig, variasjonen i behov mellom kundene er større og/eller løsningenes funksjon stiller høye krav til sikkerhet. Det er også mer sannsynlig at virksomheter med større ressurser og kompetanse tilgjengelig ville velge å utvikle egen funksjonalitet.

3.2.3 Manuelle prosesser og andre alternative løsninger

Manuelle prosesser og andre alternative løsninger innebærer en tilpasning hvor virksomheten ikke utvikler eller anskaffer løsninger som kan levere funksjonalitet som fellesløsningene tilbyr. Dette vil for eksempel innebære at virksomheten sender fysiske

brev istedenfor meldinger til en digital postkasse, eller printer ut, signerer og scanner dokumenter fysisk istedenfor å signere dokumenter digitalt. Alternativet kan også innebære å løse behovet som dekkes av fellesløsningene med andre alternative digitale prosesser, som for eksempel datadeling mellom virksomheter uten bruk av API-er eller med andre sikkerhetsmekanismer og prosesser for tilgangsstyring. Manuelle prosesser og andre alternative løsninger antas å være en sannsynlig tilpasning i tilfeller hvor det er færre tilgjengelige markedsløsninger og krav til sikkerhet som taler imot anskaffelser av markedsløsninger. Det vil også være særlig relevant for virksomheter som bruker en fellesløsning relativt lite i utgangspunktet, og som har mindre ressurser og kompetanse tilgjengelig til å utvikle løsninger selv eller kjøpe tilfredsstillende markedsløsninger.

3.2.4 Virksomheters valg i alternativt scenario

Med utgangspunkt i gitte faktorer og innsikt fra samtaler med et utvalg av fellesløsningenes kunder, har vi gjort en helhetsvurdering på hvordan virksomhetene ville fordelt seg i det kontrafaktiske scenarioet, presentert i Tabell 3-1.

Det er stor usikkerhet knyttet til hva som ville skjedd i det kontrafaktiske scenarioet. Usikkerheten er nærmere beskrevet og vurdert i kapittel 6.1.

Tabell 3-1: Oversikt over forutsetninger knyttet til virksomheters valg i kontrafaktisk scenario

Fellesløsning	Andel som anskaffer standardløsninger	Andel som utvikler tilsvarende funksjonalitet	Andel som benytter alternative løsninger/prosesser
DPI	80 %	15 %	5 %
ID-porten	85 %	10 %	5 %
eSignering	80 %	10 %	10 %
eInnsyn	45 %	45 %	10 %
eFormidling	70 %	5 %	25 %
Maskinporten	20 %	40 %	40 %
KRR	10 %	70 %	20 %
MinID	85 %	10 %	5 %

Kilde/Note: Vurderinger gjort av Oslo Economics

4. Identifiserte virkninger av fellesløsningene

Analysen tar utgangspunkt i et antatt alternativt scenario hvor fellesløsningene ikke har blitt utviklet. Basert på antagelser knyttet til hvordan dagens brukere av fellesløsningene ville ha tilpasset seg i et slikt scenario, samt hvilke kostnader som ville ha påløpt, har vi utarbeidet anslag på nytte- og kostnadsvirkninger av fellesløsningene.

De samfunnsøkonomiske virkningene av fellesløsningene avhenger av hvordan virksomhetene ville ha tilpasset seg i en situasjon der fellesløsningene ikke eksisterte. Det vil si at den faktiske utviklingen i bruken av og kostnadene knyttet til fellesløsningene, sammenlignes med et scenario uten tilsvarende fellesløsninger for offentlige virksomheter. I det følgende presenterer vi identifiserte virkninger i analysen av de samfunnsøkonomiske konsekvensene av fellesløsningene.

4.1 Kostnadsvirkninger

Som en del av oppdraget har vi identifisert og vurdert kostnader ved fellesløsningene. Kostnadene er basert på de faktisk påløpte kostnadene knyttet til hver enkelt løsning, fordelt på kostnadspostene (i) etableringskostnader, (ii) drift- og forvaltningskostnader og (iii) videreutvikling.

I beregningen av kostnader har vi tatt utgangspunkt i de totale kostnadene forbundet med fellesløsningene, fordelt på Post 22 og Post 23 i regnskapet til Digdir, og en fordelingsnøkkel som tilegner kostnader til hver enkelt løsning. Fordelingsnøkkelene er basert på fordelingen av totale kostnader til de ulike fellesløsningene i 2020. Grunnlaget for kostnadsfordelingen er oppsummert i Tabell 4-1.

4.2 Prissatte nyttevirksomheter

For å beregne gevinstene av fellesløsningene, sammenligner vi den faktiske utviklingen i ressursbruk i offentlige virksomheter opp mot en antatt sannsynlig ressursbruk uten fellesløsningene. Differansen mellom gevinster og kostnader med og uten fellesløsningene utgjør de isolerte gevinstene av Digdirs fellesløsninger.

Sannsynlig ressursbruk avhenger i stor grad av hvordan de ulike virksomhetene ville ha valgt å tilpasse seg i et scenario der fellesløsningene ikke fantes. I det følgende beskriver vi antatte konsekvenser av tre ulike sannsynlige tilpasninger, presentert i kapittel 3.2.

4.2.1 Virksomheter som ville anskaffet standardløsninger

Vi legger i analysen til grunn av en andel virksomheter, i fravær av fellesløsningene, ville ha anskaffet tilsvarende funksjonalitet i det kommersielle markedet. Funksjonaliteten som flere av fellesløsningene tilbyr kan anskaffes som

Tabell 4-1: Fordelingen kostnader på drift og forvaltning og videreutvikling for de ulike fellesløsningene

Fellesløsning	Drift og forvaltning		Videreutvikling	
	Kostnad	Andel av total kostnader	Kostnad	Andel av total kostnader
Digital postkasse for innbygger	Kr 13 330 713	12 %	Kr 1 153 000	7 %
eFormidling	Kr 11 789 810	10 %	Kr 3 468 000	22 %
eInnsyn	Kr 15 102 548	13 %	Kr 1 116 000	7 %
eSignering	Kr 10 603 842	9 %	Kr 1 367 000	9 %
ID-porten	Kr 34 743 849	31 %	Kr 4 685 000	30 %
Kontakt- og reservasjonsregisteret	Kr 16 561 273	15 %	Kr 1 534 000	10 %
Maskinporten	Kr 11 388 764	10 %	Kr 2 102 000	14 %

Kilde/Note: Digitaliseringsdirektoratet. Fordelingen er basert på tall fra 2020.

«hyllevare» fra kommersielle tilbydere. For eksempel finnes det en rekke løsninger for digital signering, autentisering og datadeling, fra både nasjonale og internasjonale aktører. Kostnader knyttet til å anskaffe alternative løsninger til fellesløsningene vil variere mellom virksomheter og løsninger.

Standardløsninger kan over tid både være mindre og mer samfunnsøkonomisk gunstige sammenlignet med fellesløsningene. Konkurransen i det private markedet kan tvinge virksomheter til å utvikle og drifte løsninger mer effektivt. Samtidig kan statlig kontroll på fellesløsningene gi større muligheter for tilpasning til norske offentlige virksomheters behov, og kjøp av standardløsninger kan medføre større risiko for økte kostnader på lengre sikt som følge av endringer i offentlig virksomheters behov eller endringer gjort av tilbyder. Det er betydelig usikkerhet, for alle løsningene, knyttet til hvordan de samfunnsøkonomiske virkningene utvikler seg i dette scenarioet. Vi legger derfor til grunn at det ikke vil være samfunnsøkonomiske kostnader eller gevinster knyttet til drift av løsninger anskaffet i privatmarkedet sammenlignet med dagens fellesløsninger, eller med andre ord at driftskostnadene per virksomhet ved løsningene ville vært like som i dag.

Det er imidlertid kostbart å anskaffe varer og tjenester, særlig for offentlige virksomheter. En alternativ tilpasning der virksomhetene anskaffer standardløsninger, vil medføre betydelig ressursbruk forbundet med anskaffelser. Oslo Economics har beregnet transaksjonskostnader ved anskaffelser i sjiktet mellom 100 000 og 1 300 000 kroner til å være 92 000 kroner (om lag 100 000 i 2023-kroner), og større anskaffelser er noe dyrere¹. Vi legger i analysen til grunn at for hver virksomhet som velger å anskaffe en standard løsning i det alternative scenarioet, påløper merkostnader på 100 000 kroner i gjennomsnitt per anskaffelse. Dette representerer den samfunnsøkonomiske merkostnaden ved anskaffelse av andre løsninger avtaleperioder på 4 år i snitt, noe som medfører en årlig anskaffelseskostnad per virksomhet på 25 000 kroner.

4.2.2 Virksomheter som ville utviklet egne løsninger

Alternativet til å anskaffe standardløsninger i det private markedet, vil trolig en andel virksomheter utvikle egne løsninger. En slik egenutvikling ville trolig medført betydelige kostnader, både forbundet med utvikling og videre drift av hver

enkelt løsning. Vi har benyttet informasjon om egenskaper og kostnader ved fellesløsningene til å vurdere kostnader av egenutviklede løsninger i et alternativt scenario.

Faktorer som påvirker kostnader ved egenutvikling av løsninger

Vi skiller mellom utviklingskostnader (etablerings- og utviklingskostnader) og driftskostnader (drift-, forvaltnings- og videreutviklingskostnader). Det er flere faktorer som påvirker kostnader ved utvikling av og drift av egne løsninger. I vårt analyserammeverk har vi identifisert et sett faktorer som påvirker henholdsvis utviklings- og driftskostnader (Figur 4-1).

Figur 4-1: Faktorer som påvirker kostnader ved å utvikle egne løsninger

Utviklingskostnader	Driftskostnader
<p>+</p> <p>Skalafordeler ved dagens løsning</p>	<p>+</p> <p>Skalafordeler ved dagens løsning</p>
<p>-</p> <p>Variasjon i behov for funksjonalitet blant brukerne av dagens løsning</p>	<p>+</p> <p>Nettverksfordeler ved dagens løsning</p>
	<p>-</p> <p>Variasjon i behov for funksjonalitet blant brukerne av dagens løsning</p>

Illustrasjon: Oslo Economics

Utviklings- og driftskostnader per virksomhet i alternativt scenario påvirkes av antallet virksomheter som ville ha valgt egenutvikling av en gitt løsning, samt i hvilken grad de ville koordinert seg om dette. Om dagens løsning har et stort antall brukere, har den sannsynligvis betydelige skalafordeler. Å utvikle egne løsninger ville medført risiko for tap av skalafordelene og høyere utviklings- og driftskostnader per virksomhet. Med andre ord øker kostnader for hver virksomhet som ville valgt egenutvikling i alternativt scenario, i takt med skalafordeler ved dagens løsning. Vi vurderer størrelsen på skalafordeler ved en fellesløsning hovedsakelig ut fra antall brukere.

Virksomhetenes drifts- og utviklingskostnader i alternativt scenario kan også avhenge av variasjon i kundenes behov for funksjonalitet i dag. Det er rimelig å anta at virksomheter med stort behov for funksjonalitet i dag bruker ekstra ressurser på å dekke behovet for funksjonalitet som fellesløsningene ikke tilbyr, og at virksomheter med lite behov kunne utviklet ønsket funksjonalitet til en relativt lav kostnad om fellesløsningene ikke eksisterte. Vi vurderer at høy variasjon i behov for

¹ OE-rapport-2023-51.-Rapport-til-anskaffelsesutvalget.- Offentlige-anskaffelser-i-2022.pdf (osloeconomics.no)

funksjonalitet isolert sett reduserer drifts- og utviklingskostnader per virksomhet som ville utviklet egne løsninger.

Nettverkseffekter oppnås når nytten per bruker øker i takt med antall brukere. For eksempel kan nytteverdien for eksisterende brukere øke når flere brukere tar i bruk Maskinporten, som følge av at flere kilder til data blir tilgjengelig via en kjent

løsning. Vi legger til grunn at driftskostnadene per virksomhet i alternativt scenario øker jo større nettverkseffekter dagens løsninger gir.

Antatte kostnader ved egenutvikling av løsninger i alternativt scenario

For å utarbeide anslag på kostnader ved egenutvikling av løsninger i en situasjon uten

Tabell 4-2: Antatte utviklingskostnader og årlige kostnader per virksomhet ved egenutvikling av løsninger i alternativt scenario

Utviklingskostnader per virksomhet

Fellesløsning	Andel som utvikler egne løsninger	Skalafordeler (+)	Variasjon i behov for funksjonalitet (-)	Utviklingskostnader per virksomhet (i % av totale utviklingskostnader i dag)	
				Utviklingskostnader per virksomhet (i % av totale utviklingskostnader i dag)	Samlede utviklingskostnader (i % av totale utviklingskostnader i dag)
DPI	15 %	Store	Middels	1 %	137 %
ID-porten	10 %	Store	Lite	1 %	175 %
MinID	10 %	Store*	Lite*	1 %	175 %
eSignering	10 %	Store	Lite	1 %	68 %
eInnsyn	80 %	Middels	Middels	3 %	212 %
eFormidling	5 %	Middels	Middels	3 %	26 %
Maskinporten	10 %	Små	Middels	3 %	55 %
KRR	50 %	Store	Lite	1 %	589 %

Årlige kostnader per virksomhet

Fellesløsning	Andel som utvikler egne løsninger	Skalafordeler (+)	Nettverks-effekter (+)	Variasjon i behov for funksjonalitet (-)	Årlige driftskostnader per virksomhet (i % totale driftskostnader i dag)	
					Årlige driftskostnader per virksomhet (i % totale driftskostnader i dag)	Samlede årlige driftskostnader (i % totale driftskostnader i dag)
DPI	15 %	Store	Store	Middels	1,5 %	205 %
ID-porten	10 %	Store	Store	Liten	1,5 %	263 %
MinID	10 %	Store*	Store*	Liten*	1,5 %	263 %
eSignering	10 %	Store	Store	Liten	1,5 %	102 %
eInnsyn	80 %	Middels	Middels	Middels	4 %	283 %
eFormidling	5 %	Middels	Store	Middels	4 %	35 %
Maskinporten	10 %	Små	Middels	Middels	5 %	92 %
KRR	50 %	Store	Middels	Liten	1,5 %	883 %

Kilde/Note: Anslag fra Oslo Economics. Skalafordeler bestemmes av (i) effektivitetsgevinster ved flere brukere og (ii) antall brukere sammenlignet med kontrafaktisk scenario. Nettverkseffekter beskriver merverdien en løsning/plattform gir ved at flere benytter den. *Vi legger til grunn samme forutsetninger for MinID som ID-porten, fordi vi antar at virkningene av MinID er en gitt andel av virkningene av ID-porten.

fellesløsningene, har vi vurdert hver fellesløsning etter de identifiserte kostnadsfaktorene. Vi har vurdert henholdsvis skalafordeler, nettverkseffekter og variasjon i funksjonalitet for hver løsning basert på antall brukere og andre egenskaper.

Vurderingene av disse faktorene avgjør hvor store kostnadene ved egenutvikling blir per virksomhet i alternativt scenario. De totale kostnadene til egenutvikling sammenlignet med i dag avhenger også av andelen virksomheter som ville valgt dette alternativet.

For å illustrere kostnader til drifts- og utviklingskostnader i alternativt scenario har vi lagt til grunn antagelser på størrelser på kostnadene sammenlignet med i dag. Vi har først og fremst antatt kostnader per virksomhet til henholdsvis utvikling og drift, som en prosentandel av dagens samlede kostnader ved løsningen. Avhengig av vurderte faktorer legger vi til grunn utviklingskostnader på mellom 1 til 3 prosent av dagens samlede utviklingskostnader per virksomhet. Tilsvarende legger vi til grunn at hver virksomhet vil ha driftskostnader i alternativt scenario tilsvarende mellom 1,5 til 5 prosent av de samlede driftskostnadene ved dagens fellesløsninger. Antagelsene er oppsummert i Tabell 4-2.

På generelt grunnlag forutsetter vi betydelig høyere kostnader per virksomhet som utvikler egne løsninger i alternativt scenario. Likevel vurderer vi kostnadsanslagene som konservative. Digitale tjenester kjennetegnes av store utviklingskostnader og små marginalkostnader per nye bruker, og dette gir store skalafordeler. Samtidig har flere av fellesløsningene betydelige nettverkseffekter, og variasjonen i behovet for funksjonalitet på tvers av kunder er lite for flere løsninger.

4.2.3 Virksomheter som ville benyttet manuelle eller alternative metoder

I et scenario uten fellesløsningene, antar vi at en andel virksomheter ikke ville benyttet funksjonaliteten til fellesløsningene i det hele tatt. Vi antar at noen virksomheter derimot ville benyttet manuelle eller alternative metoder, som forenklet kan forstås som prosesser tilsvarende de som var tilgjengelige før fellesløsningene ble introdusert, for eksempel sending av fysiske brev eller manuell signering av dokumenter.

For hver av fellesløsningene har vi drøftet hva alternative metoder konkret innebærer og vurdert merkostnadene knyttet til slike metoder sammenlignet med å bruke fellesløsningene. For hver alternativ metode identifiserer vi en eller flere gevinstdrivere, som multiplisert med en verdi per driver gir samlet samfunnsøkonomisk gevinst. Ved

å multiplisere gevinstpotensialet med antatt andel virksomheter som ville benyttet manuelle eller alternative metoder, finner vi et anslag på gevinstene av fellesløsningene for disse virksomhetene.

I det følgende gjennomgår vi, for hver enkelt fellesløsning, identifiserte virkninger og tilhørende gevinstdrivere for virksomheter som ville benyttet manuelle eller alternative metoder i et alternativt scenario uten fellesløsningene.

Digital Postkasse for Innbygger

Det mest nærliggende alternativet til funksjonaliteten DPI i dag leverer, er at meldinger som i dag blir sendt digitalt gjennom DPI ville blitt sendt som fysiske brev. Sammenlignet med brevpost medfører DPI reduserte kostnader knyttet til porto, papir og materiell for hver forsendelse. For Digital Postkasse for Innbygger (DPI) har vi derfor definert fire prissatte nyttevirkinger:

- Sparte kostnader til papir og materiell
- Sparte kostnader til porto
- Tidsbesparelse i offentlig virksomhet per sendte brev
- Tidsbesparelse for mottaker per sendte brev

Vi har definert én gevinstdriver:

- Antall sendte brev gjennom DPI

Sparte kostnader knyttet til papir og materiell og porto er basert på anslag fra Digdir. Ettersom portokostnader er en avgift som betales til en annen aktør, legger vi til grunn at deler av gevinsten er en overføring fra mottaker av porto i nullalternativet til avsender. I dette tilfelle legger vi derfor til grunn at 30 prosent av spart portokostnad er en overføring og ikke en reell samfunnsøkonomisk gevinst.

For tidsbesparelser legger vi til grunn at mottaker sparer et halvt minutt i snitt per mottatte brev gjennom DPI som ville blitt sendt fysisk i et alternativt scenario, som verdsettes i fritid, og at offentlige virksomheter sparer et minutt arbeidstid i tilsvarende tilfeller.

eFormidling

eFormidling lar brukerne sende digitale brev til andre virksomheter, inkludert andre statlige, offentlige og private virksomheter. For enkelte virksomheter ville alternativet til å sende digitale brev til andre virksomheter være fysiske brevpost. For eFormidling har vi identifisert de samme fire prissatte nyttevirkingene som for DPI:

- Sparte kostnader til papir og materiell
- Sparte kostnader til porto

- Tidsbesparelse i offentlig virksomhet per sendte brev
- Tidsbesparelse for mottaker per sendte brev

Videre har vi definert én gevinstdriver:

- Antall brev sendt gjennom DPO og DPV

Gevinster knyttet til sparte kostnader til papir og materiell, sparte kostnader til porto, tidsbesparelse for mottaker per sendte brev og tidsbesparelse for offentlig virksomhet følger samme mekanisme som tilsvarende gevinster av DPI. Sparte gevinster per sendte brev er det samme for brev sendt gjennom DPO og DPV.

Vi antar at tidsbesparelsen ved å sende og motta brev digitalt sammenlignet med fysisk er høyere for virksomheter enn innbyggere. Vi antar tidsbesparelser på fire minutter per brev for mottaker og tre minutter per brev for avsender. I eFormidlings tilfeller er både avsender og mottaker virksomheter.

eInnsyn

eInnsyn gjør det mulig for offentlige virksomheter å publisere dokumenter i en felles offentlig søketjeneste, hvor innbyggere fritt kan søke og be om innsyn i publiserte dokumenter. Løsningen muliggjør også fulltekstpublisering, som gir innbyggere tilgang til dokumenter uten å be om innsyn. I fravær av denne løsningen hadde hver enkelt virksomhet vært nødt til å håndtere innsynsbegjæringer fra publikum. Slike innsynskrav medfører ressursbruk, blant annet knyttet til saksbehandling.

For eInnsyn har vi identifisert to prissatte nyttevirksomheter.

- Tidsbesparelse ved behandling av innsynskrav for statlige virksomheter
- Tidsbesparelse ved effektivisering av prosess for journalposter i eInnsyn

Vi har identifisert to gevinstdrivere:

- Antall innsynskrav
- Antall journalposter

Digdir legger til grunn at den sparte tidsbruken tilsvarer 45 minutter arbeidstid i offentlig sektor per innsynskrav. Dette har en verdi på 341 kroner i 2023.

I tillegg bidrar eInnsyn til effektivisering av prosess for overføring av journalposter (dokumenter) til innsyn, hvor Digdir legger til grunn en tidsbesparelse i offentlig forvaltning på fire sekunder per publiserte journalpost med en tilhørende verdi på ~50 øre.

Vi antar at gevinstdriverne, antall innsynskrav og antall journalposter, begge har en årlig vekst på fire prosent.

eSignering

Dersom eSignering ikke hadde vært tilgjengelig, antar vi at et utvalg virksomheter som i dag benytter funksjonaliteten som denne fellesløsningen tilbyr trolig ville ha gjennomført signeringer manuelt. Vi har identifisert en nyttevirksomhet av at disse virksomhetene i dag har tilgang på eSignering:

- Nettobesparelser av signeringer med manuell signering i kontrafaktisk scenario

Vi har identifisert én gevinstdriver:

- Antall signeringer i eSignering

Vi har i analysen lagt til grunn en merkostnad per signering på kr 65, basert på Digdirs estimater. Videre har vi forutsatt at andelen manuelle signeringer som ville vært gjennomført manuelt tilsvarer andelen virksomheter som benytter manuelle prosesser i alternativt scenario.

ID-porten

I et scenario hvor ID-porten eller tilsvarende funksjonalitet ikke eksisterer, vil det være nødvendig for virksomheter å identifisere brukerne ved hjelp av andre prosesser. Dette kan tenkes å være å sende innloggingsinformasjon hjem til kunden, fysisk identifikasjon, brukernavn og passord eller annet. Vi legger til grunn at slike manuelle prosesser medfører en betydelig kostnad, enten i form av tidsbruk eller i form av redusert sikkerhet. Vi behandler tidsbruk som en prissatt virkning og kostnader knyttet til sikkerhet som ikke-prissatte virkninger.

For ID-porten definerer modellen én kategori av prissatte nyttevirksomheter:

- Besparelser per innlogging for ID-porten sammenlignet med andre/manuelle prosesser

Videre er det definert én gevinstdriver:

- Antall innlogginger ved bruk av ID-porten

Tabell 4-3: Prissatt gevinstpotensial per driver

Gevinst	Driver	Spart tidsbruk per stk (min)	Spart ressursbruk per stk (kr)	Antatt andel overføring	Gevinst per driver
DPI					
Sparte kostnader til papir og materiell	Sendte brev via DPI		Kr 4	0 %	Kr 4
Sparte kostnader til porto	Sendte brev via DPI		Kr 14	30 %	Kr 10
Tidsbesparelser for mottaker per brev	Sendte brev via DPI	0,5	Kr 3	0 %	Kr 3
Tidsbesparelse offentlig virksomhet per sendte brev	Sendte brev via DPI	1	Kr 8	0 %	Kr 8
eFormidling					
Sparte kostnader til papir og materiell	Sendte brev via DPO og DPV		Kr 4	0 %	Kr 4
Sparte kostnader til porto	Sendte brev via DPO og DPV		Kr 14	30 %	Kr 10
Tidsbesparelser for mottaker per brev	Sendte brev via DPO og DPV	4	Kr 21	0 %	Kr 21
Tidsbesparelse offentlig virksomhet per sendte brev	Sendte brev via DPO og DPV	3	Kr 23	0 %	Kr 23
eInnsyn					
Tidsbesparelse ved behandling av innsynskrav for statlige virksomheter	Antall innsynskrav	45	Kr 350	0 %	Kr 350
Tidsbesparelse ved effektivisering av prosess for overføring av journalposter	Antall journalposter	0,07	Kr 0,5	0 %	Kr 0,5
eSignering					
Nettobesparelse av signeringer med manuell signering i kontrafaktisk scenario	Antall signeringer i eSignering		Kr 65	0 %	Kr 65
ID-porten					
Nettogevinst av innlogging sammenlignet med manuelle eller alternative prosesser	Antall innlogginger med ID-porten		Kr 8	0 %	Kr 8
MinID					
Nettogevinst av innlogging med MinID sammenlignet med manuelle eller alternative prosesser	Antall innlogginger med MinID i ID-porten		Kr 8	50 %	Kr 8
Kontakt- og reservasjonsregisteret					
Sparte merkostnader til forvaltning kontaktinformasjon for egne brukere	Antall virksomheter som bruker KRR		Kr 150 000	0 %	Kr 150 000
Maskinporten					
Tidsbesparelse for API-tilbydere	Antall API-tilbydere	0,33	Kr 262 000	0 %	Kr 262 000
Tidsbesparelser for API-konsumenter	Antall API-konsumenter		Kr 35 000	0 %	Kr 35 000

Kilde/Note: Forutsetningene er basert på antagelser fra Digdir og Oslo Economics.

Verdi av tid er sentralt i mange samfunnsøkonomiske analyser av offentlige tiltak, og det gjelder også denne analysen. Verdien av tid skal ta utgangspunkt i brutto reallønn, og man skiller ofte mellom spart arbeidstid og fritid. Arbeidstid verdsettes i modellen lik brutto reallønn inkl. sosiale kostnader, imens verdien av fritid verdsettes til brutto reallønn fratrukket marginalsatt. For å beregne en verdi av arbeids- og fritid per time benytter vi et påslag for sosiale kostnader på 20 prosent, et antall timer per årsverk på 1 750 og en antatt gjennomsnittlig marginalsatt på 34 prosent.

Vi antar at halvparten av innloggingene i et alternativt scenario ville ha blitt gjennomført ved hjelp av mer tidkrevende prosesser, for eksempel med kodebrev eller fysisk identifikasjon. For disse innloggingene legger vi til grunn en gjennomsnittlig kostnadsbesparelse på 15 kroner per innlogging. Dette tilsvarer til sammenligning tidskostnaden av tre minutter fritid for en privatperson. Vi antar videre at halvparten av innloggingene ville ha blitt gjennomført ved hjelp av prosesser som ikke nødvendigvis er mer tidkrevende enn bruk av ID-porten, for eksempel brukernavn og passord. For disse innloggingene legges det ikke til grunn noen tidsbesparelse, og den gjennomsnittlige prissatte gevinsten i form av besparelser per innlogging med ID-porten antas derfor å være 7,5 kroner.

MinID

Innlogginger på MinID skjer via ID-porten. I et scenario hvor MinID eller tilsvarende funksjonalitet ikke eksisterer, vil det være nødvendig for virksomheter å identifisere brukerne ved hjelp av andre prosesser. Som for ID-porten kan dette tenkes å være å sende innloggingsinformasjon hjem til brukeren (som gjøres ved utstedelse av MinID i dag), fysisk identifikasjon eller annet. Slike manuelle prosesser ville medført en betydelig kostnad, og vi har definert følgende gevinst av MinID:

- Besparelser per innlogging med MinID

Videre er det definert én gevinstdriver:

- Antall innlogginger med MinID

Vi forutsetter at gevinstene (og kostnadene) ved MinID tilsvarer fire prosent av gevinstene til ID-porten, tilsvarende andelen innlogginger på ID-porten ved bruk av MinID i 2024.

Kontakt- og reservasjonsregisteret

I et scenario hvor KRR sin funksjonalitet ikke eksisterer, måtte offentlige virksomheter innhentet, systemisert og forvaltet kontaktinformasjon for sine brukere. Dette hadde sannsynligvis medført betydelige merkostnader per virksomhet sammenlignet med dagens situasjon. For Kontakt- og reservasjonsregisteret (KRR) definerer vi én kategori av prissatte virkninger:

- Gevinster av stordriftsfordeler ved forvaltning for virksomheter som bruker KRR

Vi har definert én gevinstdriver:

- Antall virksomheter som benytter KRR

Vi har lite informasjon om merkostnaden dette vil medføre for virksomheter, men vi antar i gjennomsnitt 150 000 kroner i sparte forvaltningskostnader per virksomhet.

Maskinporten

I et scenario hvor Maskinportens funksjonalitet ikke eksisterer, vil virksomheter som bruker den i dag måtte bruke ressurser på egne sikringsmekanismer og tilgangsstyring for sine data. Dette tillater sikker samhandling mellom API-konsumenter og API-tilbydere på en mer effektiv måte enn i et kontrafaktisk scenario uten Maskinporten. For Maskinporten definerer vi to kategorier av prissatte virkninger:

- Tidsbesparelser for API-tilbydere
- Tidsbesparelser for API-konsumenter

Vi har identifisert to tilhørende gevinstdrivere:

- Antall API-tilbydere
- Antall API-konsumenter

Basert på antagelser fra Digitaliseringsdirektoratet legger vi til grunn at hver API-konsument som benytter Maskinporten oppnår tidsbesparelser verdt 35 000 kroner, imens hver API-tilbyder som benytter Maskinporten sparer en tredjedels årsverk sammenlignet med et kontrafaktisk scenario uten Maskinporten.

Tabell 4-3 gir oversikt over våre identifiserte prissatte virkninger med gevinstdrivere, med beregnede gevinster per driver i 2024.

4.3 Ikke-prissatte nyttevirkninger

Digdirs fellesløsninger har betydelige nyttevirkninger utover virkningene vi har identifisert i vår analyse. Fellesløsningene bidrar for eksempel til at offentlige digitale tjenester er sikre, brukervennlige og sammenhengende. Slike gevinster har vi identifisert og vurdert som ikke-prissatte gevinster i vår analyse.

Vi har identifisert en rekke ikke-prissatte nyttevirkninger som fellesløsningene bidrar til. For de fleste virkningene vil tilnærmet alle fellesløsningene bidra positivt til verdien av gevinstene. I det følgende trekker vi imidlertid frem og kort beskriver ikke-prissatte gevinster vi vurderer som særlig sentrale for hver fellesløsning.

Digital Postkasse for Innbygger

Vi har identifisert følgende ikke-prissatte gevinster av DPI:

- Datasikkerhet

- Brukervennlighet
- Inkludering av ikke-digitale innbyggere
- Miljøgevinster
- Mer effektiv saksgang

DPI bidrar til økt datasikkerhet i digitale tjenester gjennom å sikre kryptert og trygg kommunikasjon mellom innbygger og offentlig sektor, noe som reduserer risikoen for tap av sensitive opplysninger.

Økt brukervennlighet i digital kommunikasjon med det offentlige oppnås ved å samle kommunikasjon fra offentlige virksomheter på ett sted.

DPI har løsninger for å dele tilgang til egen postkasse, slik at for eksempel familiemedlemmer kan bistå ikke-digitale innbyggere med å ta imot kommunikasjon fra det offentlige på en enkel måte.

Ved å sende brev digitalt fremfor ved brevpost gjennom DPI oppnås miljøgevinster i form av redusert papirforbruk og transportutslipp.

DPI bidrar til raskere kommunikasjon mellom det offentlige og innbyggere. Dette kan bidra til raskere prosesser på tvers av det offentlige tjenestetilbudet.

eFormidling

Vi har identifisert følgende ikke-prissatte virkninger av eFormidling:

- Økt brukervennlighet
- Økt informasjonssikkerhet
- Mer effektiv saksgang
- Støtter sending og mottak av innsynskrav i DPE

eFormidling muliggjør sømløs overføring av dokumenter mellom virksomheter og mottakere. Løsningen tillater avsender å sende til en mottaker sin foretrukne kanal for mottak på en enkel måte. eFormidling reduserer kompleksiteten for offentlige virksomheter som skal sende dokumenter til mottakere gjennom ulike kanaler.

eFormidling gir økt datasikkerhet i digitale tjenester gjennom å muliggjøre kryptert og trygg kommunikasjon gjennom sikre digitale kanaler.

eFormidling støtter sending av dokumenter og mottak av innsynskrav i eInnsyn gjennom meldingsutvekslingskanalen DPE. Dette bidrar til mer effektive prosesser og brukervennlighet for offentlige virksomheter sammenlignet med andre alternativer for sending og mottak av dokumenter i eInnsyn.

eInnsyn

Vi har identifisert følgende ikke-prissatte gevinster av eInnsyn:

- Større åpenhet og transparens
- Økt brukervennlighet

eInnsyn bidrar til å gjøre offentlige dokumenter mer tilgjengelige. Åpenhet mot publikum for offentlig forvaltning er viktig for demokratiet, og eInnsyn styrker åpenheten gjennom å forenkle innsyn i saksbehandling.

eInnsyn samler offentlig dokumentasjon på et sted, og gjør det enklere å søke i offentlig tilgjengelige dokumenter. Løsningen gjør det enklere å finne og be om innsyn i offentlige dokumenter.

eSignering

Vi har identifisert følgende ikke-prissatte gevinster av eSignering:

- Økt informasjonssikkerhet
- Brukervennlighet
- Effektivisering av saksgang i offentlig sektor

eSignering sikrer signering og autentisering av dokumenter med identifisering på høyt sikkerhetsnivå. Løsningen lagrer informasjonen sikkert og reduserer risikoen for manipulering av og uautorisert tilgang på dokumenter.

eSignering tillater enkel og effektiv signering av dokumenter uten behov for fysisk oppmøte eller andre metoder for signering. På den måten bidrar løsningen til økt brukervennlighet i offentlige tjenester.

En mer effektiv signeringsløsning i offentlig sektor kan føre til raskere saksgang i offentlige tjenester. eSignering bidrar til at dokumenter kan signeres umiddelbart på en enkel måte og bidrar til mer effektive prosesser.

ID-porten

Vi har identifisert følgende ikke-prissatte gevinster av ID-porten:

- Reduksjon i barrierer for digitalisering av det offentlige tjenestetilbudet
- Økt robusthet og sikkerhet i offentlige digitale tjenester
- Økt brukervennlighet
- Økt datasikkerhet

Mange offentlige tjenester krever autentisering på høyt sikkerhetsnivå. En felles, pålitelig innloggingsløsning gjør det enklere for offentlige virksomheter å tilby digitale tjenester hvor autentisering kreves. På denne måten bidrar ID-porten til en reduksjon i barrierer for digitalisering av det offentlige tjenestetilbudet. Sikker elektronisk autentisering er en forutsetning for at det offentlige

skal kunne levere tjenester til innbygger digitalt og imøtekomme prinsippet om digitalt førstevalg.

ID-porten samler sikker autentisering på en felles plattform for offentlige tjenester. Enkel tilgang på en trygg og sikker løsning for innlogging gjør det lettere å levere robuste og sikre digitale tjenester.

ID-porten sikrer at innbyggerne kan forholde seg til en felles digital innloggingsløsning for mange offentlige tjenester. God kjennskap og tillit til løsningene bidrar i seg selv til brukervennlighet. Alternativet til løsningen kan også være mindre brukervennlige løsninger, som for eksempel brukernavn og passord eller kodebrev.

ID-porten oppfylder kravene til innlogging på høyt sikkerhetsnivå og bidrar til økt datasikkerhet i form av informasjonssikkerhet og personvern.

MinID

Vi har identifisert følgende ikke-prissatte gevinster av MinID:

- Reduksjon i barrierer i det offentlige tjenestetilbudet
- Økt robusthet og sikkerhet i offentlige digitale tjenester
- Økt brukervennlighet
- Økt datasikkerhet

MinID er en av innloggingsløsningene som ID-porten formidler. De ikke-prissatte nyttevirkningene er de samme som for ID-porten.

Kontakt- og reservasjonsregisteret

Vi har identifisert følgende ikke-prissatte virkninger av Kontakt- og reservasjonsregisteret:

- Økt sikkerhet og robusthet
- Økt tilgjengelighet, brukervennlighet og tillit
- Forenkling og effektivisering av digital kommunikasjon med innbygger
- Høy datakvalitet

Kontakt- og reservasjonsregisteret er en sentralisert og sikker løsning for oppdatering og lagring av kontaktinformasjon. Løsningen gir økt sikkerhet og robusthet ved å minimere risiko for feil, nedetid og sikkerhetsbrudd.

Innbyggere kan enkelt registrere og oppdatere kontaktinformasjonen i en og samme løsning for

offentlige virksomheter. Innbyggere får anledning til å oppdatere informasjonen jevnlig og på samme sted, noe som gir økt brukervennlighet. I tillegg til å gi økt brukervennlighet kan løsningen styrke tilliten til offentlige tjenester ved å la innbyggere reservere seg mot digital kommunikasjon fra det offentlige.

Som en fellesløsning for kontaktinformasjon gjør KRR det mulig for offentlige virksomheter å kommunisere raskt og direkte med oppdatert kontaktinformasjon. Løsningen forenkler dermed digital kommunikasjon og bidrar til mer effektive prosesser for å nå ut til innbyggere.

Innbyggere blir bedt om å bekrefte kontaktinformasjonen sin i KRR hver tredje måned, i forbindelse med bruk av offentlige digitale tjenester. På denne måten sikrer KRR at kontaktinformasjonen som offentlige virksomheter benytter seg av, er oppdatert og korrekt. Løsningen styrker kvaliteten på data som er svært viktig for offentlige virksomheter.

Maskinporten

Vi har identifisert følgende ikke-prissatte virkninger av Maskinporten:

- Økt deling av data
- Sikker autentisering og tilgangskontroll for datautveksling
- Ivaretagelse av personvern

Maskinporten bidrar til økt deling av data gjennom å forenkle og effektivisere tilgangsstyring for datatilbydere. Gjennom å legge til rette for enklere «autentisering for maskiner» bidrar Maskinporten for enkel og sikker datautveksling mellom virksomheter, noe som fremmer samarbeid og deling av data.

Maskinporten bidrar til sikker autentisering og tilgangskontroll for datautveksling gjennom å definere klare rettigheter og roller for brukere av løsningen. Løsningen forenkler styring av tilgang på data og bidrar til økt informasjonssikkerhet for brukerne.

Maskinporten sikrer at datautveksling skjer i tråd med gjeldende personvernregler, blant annet ved å sikre bedre tilgangsstyring på personsensitive data.

5. Samlede gevinster av fellesløsningene

Gitt forutsetningene som er lagt til grunn i analysen, beregner vi at fellesløsningene samlet har generert gevinster til en verdi av 993 millioner kroner i 2024. Fellesløsningene har også bidratt til en rekke positive virkninger som ikke lar seg tallfeste i kronebeløp. Dette inkluderer blant annet gevinster som økt data- og informasjonssikkerhet, økt brukervennlighet, samt mer effektiv data- og informasjonsdeling.

5.1 Prissatte gevinster av fellesløsningene

Totalt sett er det beregnet at fellesløsningene har generert gevinster på om lag 993 millioner kroner i 2024. Gevinster er beregnet for hver enkelt fellesløsning, og summert opp for å gi en total gevinst. Gevinster oppstår på en rekke ulike områder, både i forvaltningen, for private virksomheter og for privatpersoner.

Av de 992 millioner kronene i samlet gevinst, bidrar ID-porten til den største andelen av gevinstene, tilsvarende 270 millioner kroner i 2024. Videre følger Maskinporten og Kontakt- og reservasjonsregisteret som er beregnet å ha generert gevinster på henholdsvis 255 og 229 millioner kroner. Store gevinster er beregnet også for Digital Postkasse for Innbygger (DPI) og eInnsyn, som er beregnet å skape gevinster på henholdsvis 81 og 68 millioner kroner i 2024. De beregnede gevinstene fra eSignering og eFormidling er på henholdsvis 41 og

37 millioner kroner, mens MinID er beregnet å ha generert gevinster på 11 millioner kroner i 2024.

5.1.1 Digital Postkasse for Innbygger

Digital Postkasse for Innbygger (DPI) er beregnet å ha generert gevinster på 81 millioner kroner i 2024.

Den største andelen av gevinstene kommer fra sparte drifts-, forvaltnings og utviklingskostnader. Gevinstene er beregnet til 33 millioner kroner, og kommer fra sparte kostnader for virksomheter som i fravær av DPI ville ha utviklet en løsning med sammenlignbar funksjonalitet selv.

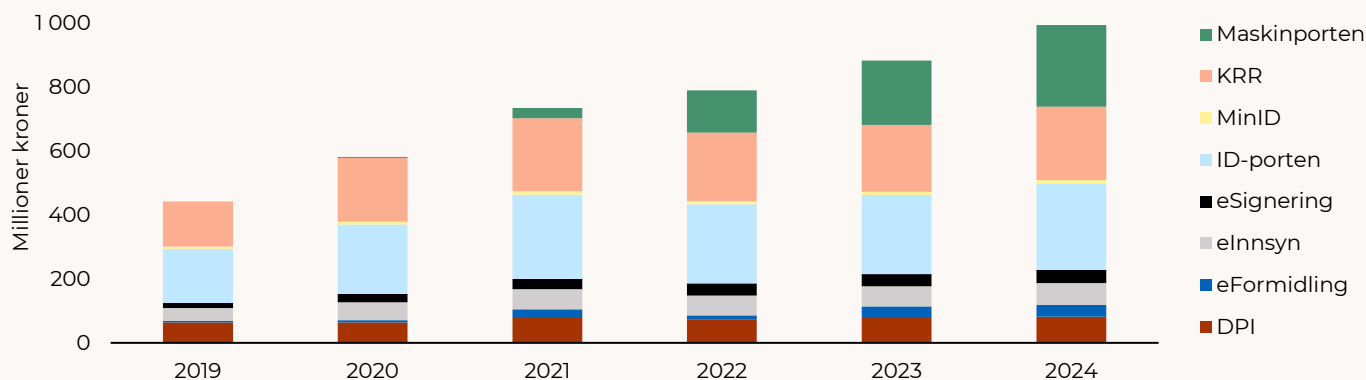
Videre skapes gevinster ved at meldinger som i dag blir sendt digitalt gjennom DPI ellers kunne vært sendt som fysiske brev. Sammenlignet med brevpost medfører DPI reduserte kostnader knyttet til porto, papir og materiell for hver forsendelse, samt spart tid for mottakere og avsendere.

Av de totale gevinstene på 81 millioner, er det beregnet at 17 millioner kommer fra sparte kostnader knyttet til papir og materiell og porto. Videre er det beregnet at 9,4 millioner genereres fra spart tid for avsendere i offentlige virksomheter, og 3,1 millioner fra spart tid for privatpersoner som er mottakere av brevene.

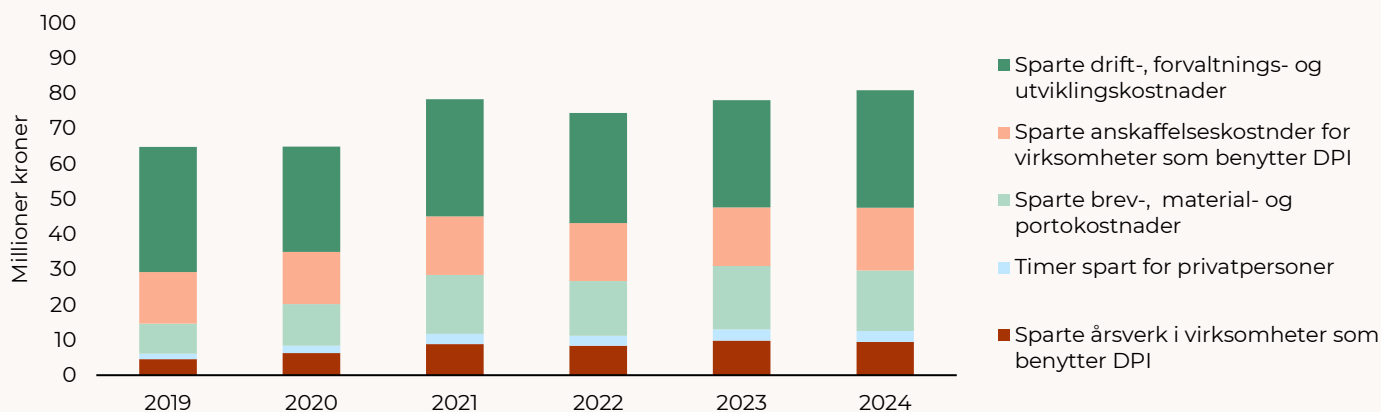
De siste 18 millionene i gevinstberegningen er knyttet til sparte anskaffelseskostnader for virksomheter det er antatt at ellers ville ha anskaffet sammenlignbar funksjonalitet som det DPI tilbyr i det kommersielle markedet.

Gevinstene fra DPI har vokst over tid (Figur 5-2). De beregnede gevinstene for 2024 er 25 prosent

Figur 5-1: Utvikling i samlede prissatte gevinster av fellesløsningene

Figur 5-2: Utvikling i prissatte gevinster av Digital Postkasse for Innbygger

Beregninger utført av Oslo Economics

høyere enn gevinstene som er beregnet for 2019. Veksten er særlig drevet av en reduksjon i antall sendte fysiske brev. Gjennom perioden har stadig flere virksomheter begynt å benytte DPI, som har ført til en gradvis reduksjon i antall fysiske brev som sendes av de offentlige virksomhetene. Denne reduksjon har medført en betydelig økning i gevinsten fra sparte material- og portokostnader gjennom perioden.

5.1.2 ID-porten

Gevinstene fra ID-porten er beregnet til 270 millioner kroner i 2024. Gevinstene kommer i hovedsak fra sparte drifts-, forvaltnings- og utviklingskostnader og fra sparte timer sammenlignet med bruk av manuelle eller alternative metoder.

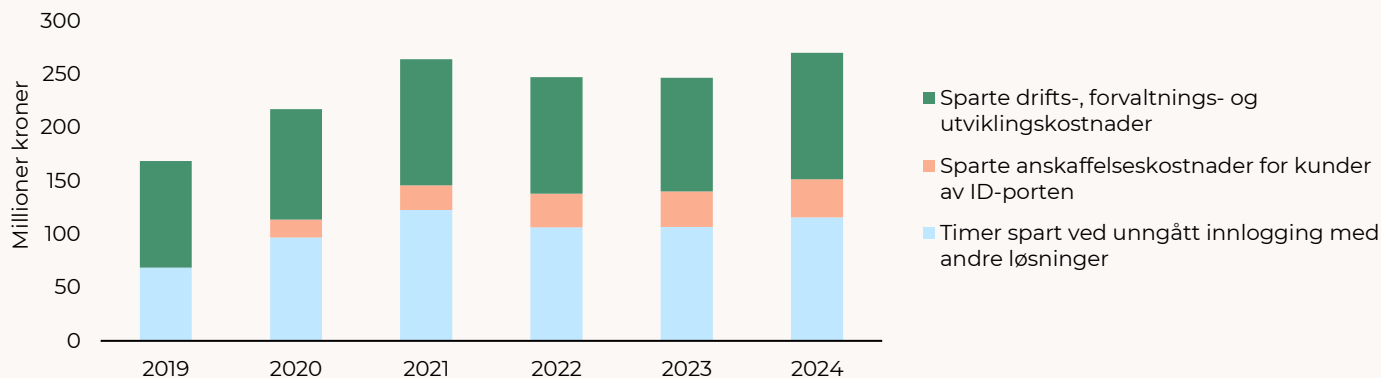
Gevinstene fra sparte drifts-, forvaltnings- og utviklingskostnader er beregnet til 118 millioner kroner. Disse gevinstene kommer fra sparte kostnader for virksomheter som i fravær av ID-porten selv ville ha utviklet løsninger med sammenlignbar funksjonalitet.

Gevinster fra sparte timer sammenlignet med bruk av manuelle eller alternative metoder kommer fra spart tidsbruk for virksomheter som uten ID-porten ville ha benyttet manuelle eller alternative metoder for å identifisere brukere. Det er antatt at dette ville medført en betydelig økning i tidsbruk sammenlignet med tidsbruken ved bruk av ID-porten. Gevinstene fra den sparte tidsbruken er beregnet til 116 millioner kroner i 2024.

Videre er 36 millioner kroner knyttet til sparte anskaffelseskostnader for virksomheter som det er antatt at, i fravær av ID-porten, ville ha anskaffet løsninger med sammenlignbar funksjonalitet i det kommersielle markedet.

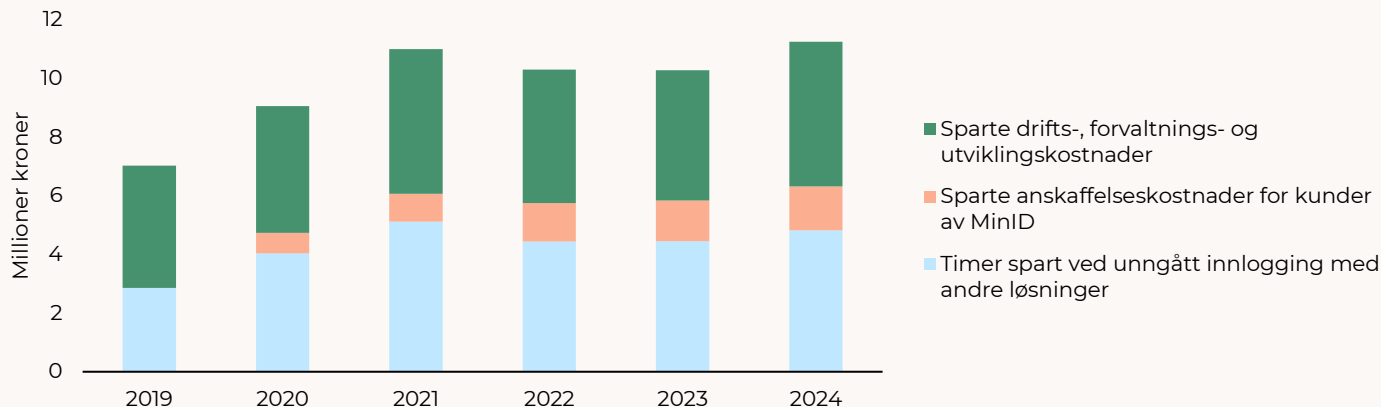
De samlede gevinstene som beregnes for ID-porten har økt med 60 prosent i perioden 2019 til 2024 (Figur 5-3). Veksten er særlig drevet av en økning i tidsbesparelse for virksomheter som, i fravær av ID-porten, ville benyttet manuelle eller alternative løsninger. Økningen i den samlede tidsbesparelse drives av en økning i antall virksomheter som benytter ID-porten.

Figur 5-3: Utvikling i prissatte gevinster av ID-porten

Beregninger utført av Oslo Economics

Figur 5-4: Utvikling i prissatte gevinster av MinID

Beregninger utført av Oslo Economics

5.1.3 MinID

MinID er beregnet å ha generert gevinster på 11 millioner kroner i 2024. Gevinstene kommer i hovedsak fra spart tidsbruk sammenlignet med bruk av manuelle eller alternative metoder og sparte drifts-, forvaltnings- og utviklingskostnader.

Gevinstene fra sparte drifts-, forvaltnings- og utviklingskostnader er beregnet til om lag 4,9 millioner kroner. Disse gevinstene kommer fra sparte kostnader for virksomheter som i fravær av MinID ville ha utviklet sammenlignbare løsninger på egenhånd.

Gevinster fra spart tidsbruk sammenlignet med bruk av manuelle eller alternative metoder er knyttet til tidsbesparelser for virksomheter som uten MinID ville ha benyttet manuelle eller alternative metoder for å identifisere brukere. Gevinstene er beregnet til om lag 4,8 millioner kroner.

Om lag 1,5 millioner kroner i gevinst er beregnet å komme fra sparte anskaffelseskostnader. Denne gevinsten er knyttet til virksomheter som i fravær

av MinID ville ha anskaffet lignende løsninger i det kommersielle markedet. Gevinstene fra MinID har økt gradvis over tid (Figur 5-4).

5.1.4 eSignering

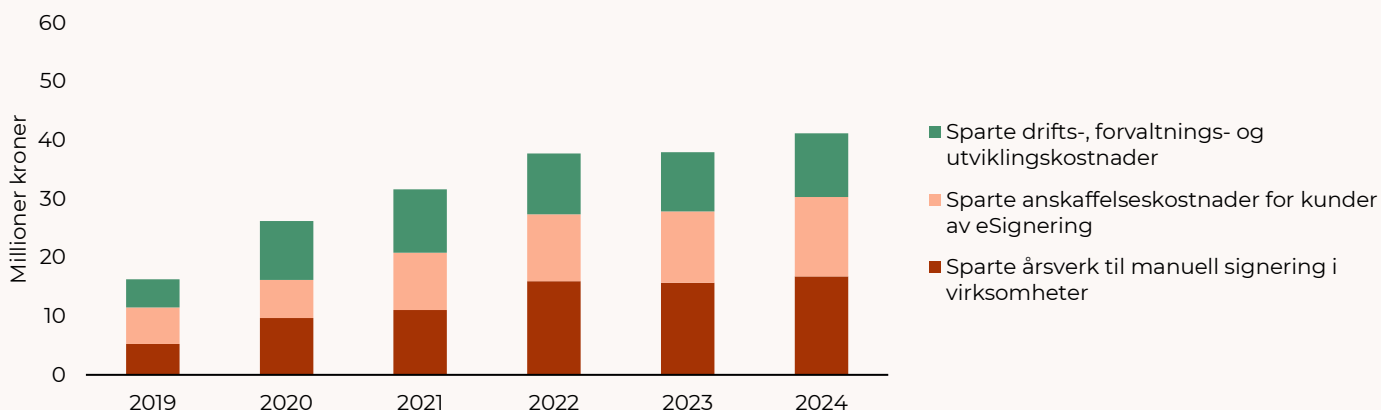
eSignering er beregnet å ha skapt samlede gevinster på 41 millioner kroner i 2024 (Figur 5-5).

Den største andelen av gevinstene kommer fra sparte årsverk for offentlige virksomheter. Gevinsten er knyttet til at mange offentlige virksomheter, i fravær av eSignering, er antatt å ville ha gjennomført signeringer manuelt. Dette ville medført en betydelig økning i tidsbruk, som er verdsatt til 17 millioner kroner i 2024.

Videre er det beregnet gevinst fra sparte anskaffelseskostnader på 14 millioner kroner. Gevinsten er knyttet til virksomheter som det er antatt at ville ha anskaffet sammenlignbar funksjonalitet som det eSignering tilbyr i det kommersielle markedet, dersom eSignering ikke eksisterte.

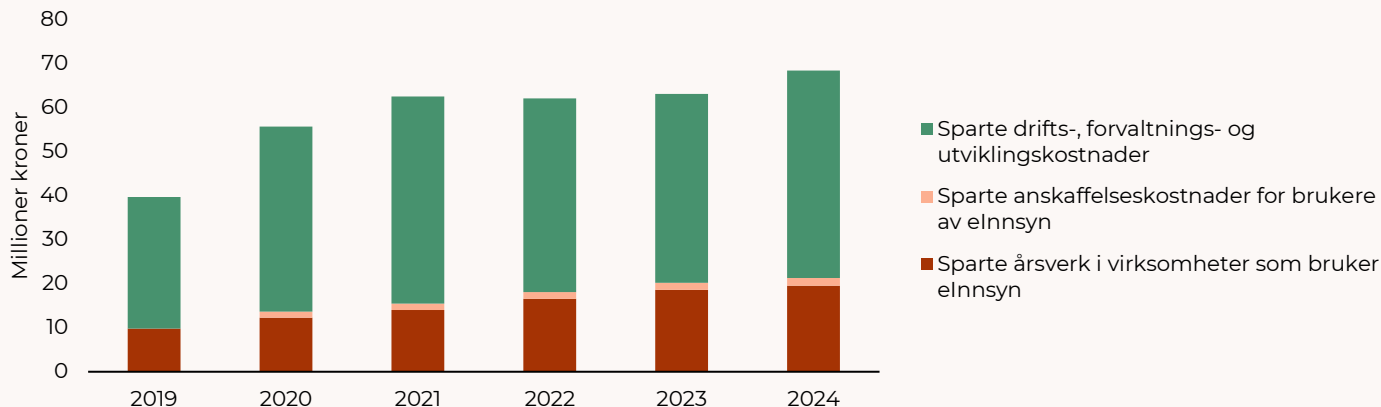
11 millioner kroner er knyttet til sparte drifts-, forvaltnings- og utviklingskostnader. Disse

Figur 5-5: Utvikling i prissatte gevinster av eSignering

Beregninger utført av Oslo Economics

Figur 5-6: Utvikling i prissatte gevinster av elnnsyn

Beregninger utført av Oslo Economics

gevinstene kommer fra sparte kostnader for virksomheter som i fravær av eSignering selv ville ha utviklet en løsning med sammenlignbar funksjonalitet.

I perioden 2019-2024 har de samlede gevinstene fra eSignering økt med 153 prosent. Økningen i gevinstene er særlig drevet av en økning i sparte årsverkskostnader for virksomheter som benytter eSignering, som videre er drevet av vekst i antall virksomheter som benytter eSignering.

5.1.5 elnnsyn

Gevinstene fra elnnsyn er beregnet til 68 millioner kroner i 2024. Den største andelen av gevinstene er knyttet til sparte drifts-, - forvaltnings- og utviklingskostnader, som er verdsatt til 47 millioner kroner. Denne gevinsten utgjør en særlig stor andel av gevinstene fra elnnsyn fordi det er antatt at en stor andel av virksomhetene ville ha utviklet lignende løsninger, dersom elnnsyn ikke eksisterte.

Av de samlede gevinstene på 68 millioner kroner, kommer 20 millioner fra sparte årsverkskostnader for offentlige virksomheter. Gevinsten knyttes til

virksomheter som det i fravær av elnnsyn er antatt at ville benyttet mer manuelle løsninger. I fravær av elnnsyn ville disse virksomhetene vært nødt til å håndtere innsynsbegjæringer fra publikum, som ville medført økt ressursbruk, blant annet knyttet til saksbehandling.

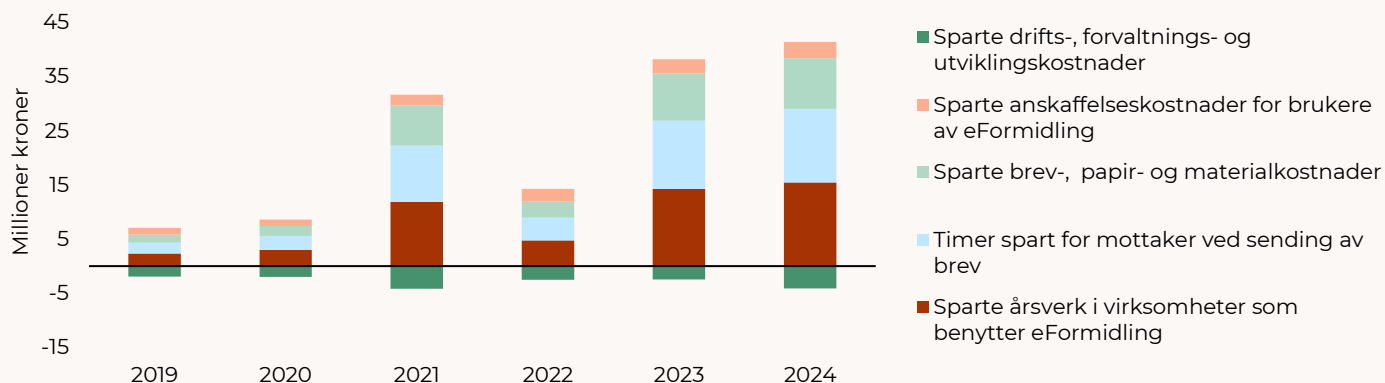
Omkring 1,8 millioner kroner er knyttet til sparte anskaffelseskostnader for virksomheter som ville anskaffet sammenlignbare løsninger fra det kommersielle markedet, dersom elnnsyn ikke eksisterte.

De samlede gevinstene som beregnes for elnnsyn har vokst med 72 prosent i perioden 2019 til 2024 (Figur 5-6). Gjennom perioden har det vært betydelig vekst i både sparte drifts- og forvaltningskostnader og årsverkskostnader, som begge drives av underliggende vekst i antall virksomheter som benytter elnnsyn.

5.1.6 eFormidling

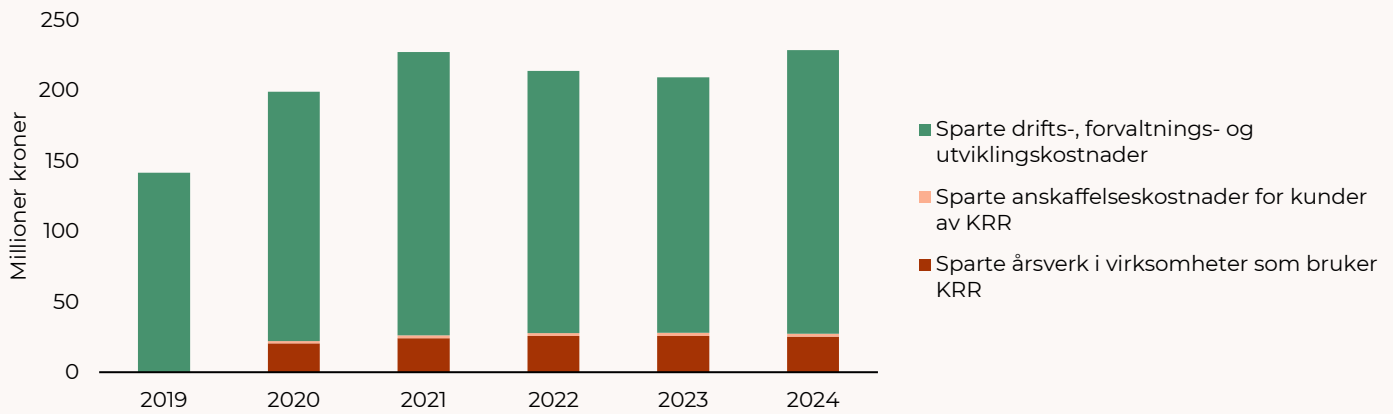
eFormidling er beregnet å ha generert gevinster på 37 millioner kroner i 2024. Gevinstene er i hovedsak knyttet til spart tidsbruk, både for offentlige

Figur 5-7: Utvikling i prissatte gevinster av eFormidling

Beregninger utført av Oslo Economics

Figur 5-8: Utvikling i prissatte gevinster av Kontakt- og reservasjonsregisteret

Beregninger utført av Oslo Economics

virksomheter og privatpersoner. Gevinstene fra spart tidsbruk utgjør en særlig stor andel av gevinstene fra eFormidling fordi det er antatt at en relativt stor andel av virksomhetene ville ha benyttet mer manuelle løsninger, slik som fysisk brevpost, dersom eFormidling ikke eksisterte. Gevinsten for spart tidsbruk for offentlige virksomheter er beregnet til 15,4 millioner kroner, og gevinsten for privatpersoner er verdsatt til 13,6 millioner kroner.

Økt fysisk brevpost, i fravær av eFormidling, ville videre ført til en økning i material- og porto-kostnader. Gevinsten som eFormidling skaper gjennom sparte material- og portokostnader er verdsatt til 9,3 millioner kroner i 2024.

eFormidling er videre beregnet å skape gevinster på omkring 3 millioner fra sparte anskaffelseskostnader for virksomheter som ellers ville ha anskaffet sammenlignbare løsninger i det kommersielle markedet. Samtidig er det beregnet at løsningen vil gi økte drifts- og forvaltningskostnader på omkring 4,1 millioner kroner, fordi det er beregnet at drifts- og forvaltningskostnadene ved eFormidling er høyere enn for sammenlignbare løsninger som virksomheter selv er antatt å ville ha utviklet i fravær av eFormidling.

I perioden 2019 til 2024 har det vært stor vekst i de samlede gevinstene fra eFormidling (Figur 5-7).

5.1.7 Kontakt- og reservasjonsregisteret

Gevinstene fra Kontakt- og reservasjonsregisteret (KRR) er beregnet til 229 millioner kroner i 2024. Den største andelen av gevinstene er knyttet til sparte drifts-, forvaltnings- og utviklingskostnader. Denne gevinsten utgjør en særlig stor andel av gevinstene fra KRR fordi det er antatt at en stor andel av virksomhetene selv ville ha utviklet løsninger med lignende funksjonalitet, dersom KRR ikke eksisterte. Gevinsten fra sparte drifts-,

forvaltnings- og utviklingskostnader er verdsatt til 201 millioner kroner i 2024.

Av den totale gevinsten, er 25 millioner kroner knyttet til sparte årsverk for offentlige virksomheter. I fravær av KRR er det antatt at en andel av offentlige virksomheter ville benyttet mer manuelle løsninger, som innebærer å innhente, systematisere og forvalte kontaktinformasjon på egenhånd. Dette ville medført økt tidsbruk. KRR gir derfor en gevinst i form av redusert tidsbruk, som er verdsatt til 25 millioner kroner i 2024.

Videre er 2,1 millioner kroner knyttet til sparte anskaffelseskostnader for offentlige virksomheter som, i fravær av KRR, ville ha anskaffet sammenlignbare løsninger fra det kommersielle markedet.

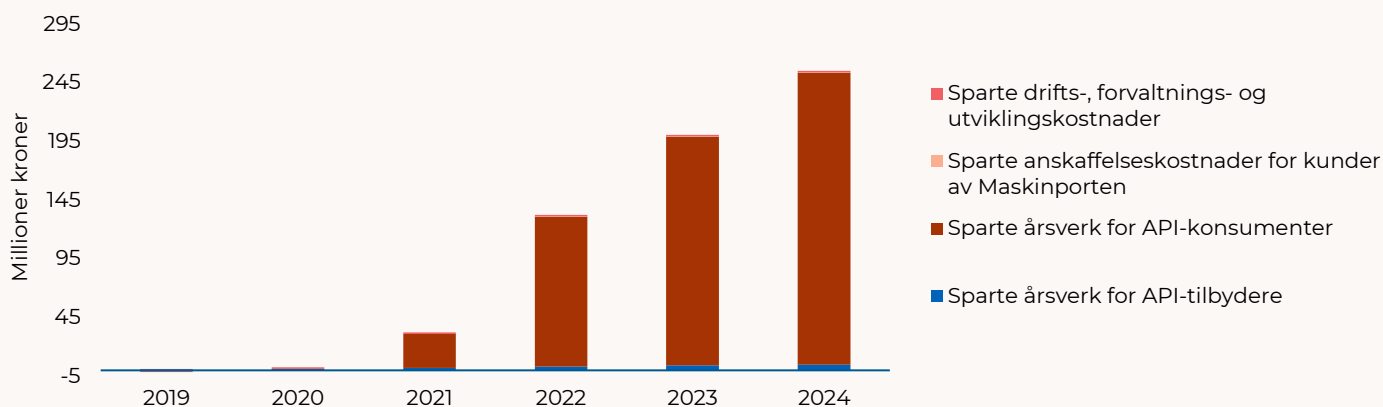
De beregnede gevinstene fra KRR har steget med 62 prosent i perioden 2019 til 2024. Veksten i gevinstene er særlig drevet av en oppgang i antall virksomheter som benytter KRR, som det er antatt at ville utviklet egne sammenlignbare løsninger dersom KRR ikke hadde eksistert.

5.1.8 Maskinporten

Gevinstene fra Maskinporten er beregnet til 255 millioner kroner i 2024. Gevinstene er i hovedsak knyttet til sparte årsverk for API-konsumenter. I et scenario hvor Maskinportens funksjonalitet ikke eksisterer, vil virksomheter som bruker den i dag måtte bruke ressurser på egne sikringsmekanismer og tilgangsstyring for sine data. Maskinporten gir derfor tidsbesparelser for både virksomheter som er API-tilbydere og API-konsumenter. Tidsgevinstene for API-konsumenter er beregnet til 248 millioner kroner i 2024. For API-tilbydere er gevinsten beregnet til 4,9 millioner kroner.

Den siste andelen av gevinstene fra Maskinporten utgjøres av sparte drifts-, forvaltnings- og utviklingskostnader for virksomheter som i fravær av Maskinporten ville utviklet egne løsninger, og

Figur 5-9: Utvikling i prissatte gevinster av Maskinporten

Beregninger utført av Oslo Economics

sparte anskaffelseskostnader for virksomheter som i fravær av Maskinporten ville anskaffet løsninger i det kommersielle markedet. Til sammen utgjør disse gevinstene 1,3 millioner kroner i 2024.

Maskinporten ble lansert i 2019, og gevinstene har siden lanseringsåret steget for hvert år. Det er særlig veksten i API-konsumenter som benytter Maskinporten som driver økningen i gevinstene i perioden.

5.2 Ikke-prissatte gevinster av fellesløsningene

I tillegg til de prissatte virkningene bidrar fellesløsningene til en rekke andre positive effekter. Disse ikke-prissatte virkningene er presentert i kapittel 4.3. De fleste av de identifiserte virkningene gjelder for hver av fellesløsningene, men det varierer hvor relevant eller sterk hver virkning er for den enkelte løsning.

Vi har vurdert verdien av de ikke-prissatte virkningene i tråd med DFØs veileder i samfunnsøkonomisk analyse og verdi-matrisemodellen. Vi har vurdert de kvalitative virkningene per løsning basert på kvantum og enhetsverdi. Kvantum referer til omfanget av berørte av hver virkning, multiplisert med påvirkningen på hver enkelt berørt (positiv eller negativ). Dette kan for eksempel være «lite negativt» eller «stort positivt». Enhetsverdi vurderes basert på en kvalitativ vurdering av verdien av virkningen per berørte fra «liten» til «høy». Samlet kan verdien av hver ikke-prissatte virkning variere fra «meget stor negativ» til «meget stor positiv» verdi.

Figur 5-10 viser vår vurdering av verdien av hver av de ikke-prissatte virkningene for hver enkelt fellesløsning. I de følgende avsnittene beskrives de mest sentrale ikke-prissatte virkningene for hver av fellesløsningene.

5.2.1 Digital Postkasse for Innbygger (DPI)

Digital Postkasse for Innbygger (DPI) er vurdert å skape en rekke ulike positive virkninger som ikke lar seg prissette i kroner. Virkningen som er vurdert å ha størst verdi er økt data- og informasjonssikkerhet, som vi har vurdert at har meget stor positiv verdi.

DPI bidrar til økt datasikkerhet ved å sikre kryptert og trygg kommunikasjon mellom innbyggere og offentlig sektor. Økningen i datasikkerhet påvirker mange innbyggere og virksomheter. For disse personene og virksomhetene vil det ha alvorlige konsekvenser dersom data havner på avveie. Vår vurdering er at økt datasikkerhet har et stort positivt kvantum. Videre vurderer vi at økning i datasikkerhet har stor betydning for hver berørt bruker, som gjør at vi vurderer enhetsverdien som høy. Samlet vurderes derfor økt datasikkerhet som en meget stor positiv virkning.

Vi vurderer videre at DPI gir økt brukervennlighet ved at kommunikasjon fra offentlige virksomheter samles på ett sted. Økt brukervennlighet gjennom DPI påvirker mange innbyggere positivt, som gjør at vi vurderer kvantum som stort positivt. Enhetsverdien av brukervennlighet er vurdert som middels positiv. Bakgrunnen for denne vurderingen er at brukervennlighet generelt er vurdert å være en mindre kritisk virkning enn enkelte andre identifiserte virkninger, slik som datasikkerhet. Vurderingene av kvantum og enhetsverdi gjør at økt brukervennlighet vurderes som en stor positiv virkning.

Vi vurderer også at DPI bidrar til inkludering av ikke-digitale innbyggere og en mer effektiv saksgang. Begge disse virkningene er vurdert som middels positive.

Inkludering av ikke-digitale innbyggere gjelder ikke alle brukerne av DPI, men kun den andelen som anses som ikke-digitale innbyggere. For disse

innbyggerne vil DPI ha en positiv påvirkning, og vår vurdering er derfor at virkningen har et lite, positivt kvantum. Inkludering av ikke-digitale innbyggere er videre vurdert å ha høy enhetsverdi. For innbyggerne det gjelder, er det viktig at det legges til rette for at de kan få kommunikasjon fra de offentlige virksomhetene.

Mer effektiv saksgang er vurdert å ha middels positivt kvantum. Selv om det sendes svært mange brev gjennom DPI, er det kun en begrenset andel av disse brevene som gjelder prosesser der effektiv saksgang er et mål. Vi har videre vurdert at mer effektiv saksgang har middels enhetsverdi fordi det generelt anses som en mindre kritisk virkning enn andre identifiserte virkninger, slik som datasikkerhet. Samlet er derfor mer effektiv saksgang vurdert som en middels positiv virkning.

5.2.2 ID-porten og MinID

De ikke-prissatte virkningene for ID-porten gjelder også for MinID.

For ID-porten har vi vurdert at to ikke-prissatte virkninger har meget stor positiv verdi. Disse virkningene er økt data- og informasjonssikkerhet og økt robusthet og sikkerhet i de offentlige tjenestene.

ID-porten gjør det lettere å levere robuste og sikre digitale tjenester fordi løsningen tilbyr en trygg og sikker løsning for innlogging. Løsningen brukes av mange offentlige virksomheter, og det er derfor et stort omfang av virksomheter som blir positivt berørt av at løsningen styrker deres muligheter til å tilby digitale tjenester. Vår vurdering er at virkningen har stor positiv kvantumsverdi. Vår vurdering er at enhetsverdien er høy, fordi det er viktig at de offentlige tjenestene er sikre og robuste. Den samlede vurderingen av virkningen er derfor meget stor positiv.

ID-porten bidrar til økt datasikkerhet ved å tilrettelegge for at innlogging gjennomføres på høyt sikkerhetsnivå. Innlogging kan både gjøres på sikkerhetsnivå 3, gjennom MinID, eller sikkerhetsnivå 4, gjennom BankID, Buypass eller Commfides. Vår vurdering er at også denne virkningen har stor positiv kvantumsverdi fordi den berører mange innbyggere og virksomheter på en positiv måte. Videre vurderer vi at virkningen har høy enhetsverdi. God datasikkerhet er viktig for hver berørt bruker, som gjør at vi vurderer enhetsverdien som høy. Til tross for at MinID tillater innlogging på et lavere sikkerhetsnivå enn de andre innloggingsmetodene, vurderes økt datasikkerhet samlet sett å ha meget stor positiv verdi for ID-porten og MinID samlet.

Økt brukervennlighet er vurdert å ha stor positiv verdi. Økt brukervennlighet påvirker alle brukere av ID-porten positivt, og fordi løsningen brukes av mange innbyggere og virksomheter, er vår vurdering at virkningens kvantumsverdi er stor positiv. Økt brukervennlighet er videre vurdert å ha middels enhetsverdi. Økt brukervennlighet er nyttig for brukerne av løsningen, men vurderes likevel som en mindre kritisk virkning enn for eksempel økt datasikkerhet.

Vi har også vurdert ID-portens bidrag til å tilrettelegge for videre digitalisering som en stor positiv virkning. ID-porten reduserer barrierer for digitalisering av det offentlige tjenestetilbudet fordi løsningen tilbyr en felles, pålitelig innloggingsløsning. I denne vurderingen ligger også en vurdering av at MinID har en positiv verdi i å hindre digitalt utenforskap blant innbyggere som ikke har annen elektronisk identifikasjon. Kvantumsverdien av virkningen er vurdert som stort positivt, fordi løsningens bidrag til å tilrettelegge for videre digitalisering berører mange offentlige virksomheter. Videre har vi vurdert at enhetsverdien er middels. Vi vurderer at tilrettelegging for videre digitalisering av offentlige tjenester er en nyttig virkning, men ikke like kritisk som enkelte andre identifiserte virkninger.

5.2.3 eSignering

Den ikke-prissatte virkningen som er vurdert å ha størst verdi fra eSignering, er økt data- og informasjonssikkerhet. Kvantumsverdien av økt data- og informasjonssikkerhet er vurdert som stort positivt ettersom eSignering brukes av mange innbyggere og virksomheter, som alle får styrket sikkerhet gjennom eSignering. Enhetsverdien av økt data- og informasjonssikkerhet er vurdert som høy fordi datasikkerhet er viktig for de berørte innbyggerne og virksomhetene. Samlet vurderer vi derfor at økt data- og informasjonssikkerhet har meget stor positiv verdi.

Videre har vi vurdert at økt brukervennlighet og mer effektiv saksgang er store positive virkninger. Økt brukervennlighet gjennom eSignering påvirker mange innbyggere og virksomheter positivt, som gjør at vi vurderer kvantum som stort positivt. Med samme argumentasjon har også mer effektiv saksgang blitt vurdert å ha stort positivt kvantum. Enhetsverdiene for de to virkningene er begge vurdert å være middels, fordi både brukervennlighet og effektiv saksgang er vurdert å ha moderat viktighet for de berørte partene.

5.2.4 eInnsyn

For eInnsyn har vi vurdert at løsningens bidrag til mer åpenhet og transparens i den offentlige forvaltningen har stor positiv verdi.

Figur 5-10: Vurdering av ikke-prissatte virkninger fra fellesløsningene

	DPI	ID-porten og MinID	eSignering	eInnsyn	eFormidling	KRR	Maskinporten
Økt data- og informasjonssikkerhet	Meget stor positiv	Meget stor positiv	Meget stor positiv	Liten positiv	Meget stor positiv	Liten positiv	Middels positiv
Økt datakvalitet	Liten positiv	Ubetydelig	Liten positiv	Liten positiv	Liten positiv	Stor positiv	Middels positiv
Økt brukervennlighet	Stor positiv	Stor positiv	Stor positiv	Middels positiv	Stor positiv	Stor positiv	Liten positiv
Økt robusthet og sikkerhet i offentlige tjenester	Liten positiv	Meget stor positiv	Liten positiv	Liten positiv	Liten positiv	Meget stor positiv	Liten positiv
Mer effektiv saksgang	Middels positiv	Liten positiv	Stor positiv	Middels positiv	Stor positiv	Stor positiv	Liten positiv
Inkludering av ikke-digitale innbyggere	Middels positiv	Ubetydelig	Ubetydelig	Ubetydelig	Ubetydelig	Ubetydelig	Ubetydelig
Tilrettelegging for videre digitalisering	Liten positiv	Stor positiv	Liten positiv	Liten positiv	Liten positiv	Ubetydelig	Liten positiv
Ivaretagelse av personvern	Liten positiv	Liten positiv	Liten positiv	Ubetydelig	Liten positiv	Liten positiv	Middels positiv
Åpenhet og transparens i forvaltningen	Liten positiv	Ubetydelig	Ubetydelig	Stor positiv	Liten positiv	Ubetydelig	Ubetydelig
Miljøgevinster	Liten positiv	Liten positiv	Liten positiv	Liten positiv	Liten positiv	Ubetydelig	Ubetydelig

Note: Vurderingene er gjort av Oslo Economics. Verdien av ikke-prissatte virkninger for fellesløsningene er vurdert i tråd med DFØs veileder i samfunnsøkonomisk analyse og verdimatrisemodellen. Vi har vurdert de kvalitative virkningene per løsning basert på kvantum og enhetsverdi.

Løsningens bidrag til større åpenhet og transparens er vurdert å ha middels positivt kvantum.

Løsningen er tilgjengelig for alle, men brukes i et relativt begrenset omfang. Vår vurdering er derfor at virkningen er positiv, men av middels størrelse. Enhetsverdien av større åpenhet og transparens er vurdert som høy. Vi vurderer at det er viktig at den offentlige forvaltningen er åpen og transparent. At eInnsyn tilrettelegger for dette, gir løsningen høy enhetsverdi.

Vi har videre vurdert at økt brukervennlighet har middels positiv verdi. Virkningen er vurdert å ha middels positivt kvantum fordi, selv om løsningen åpner for at alle innbyggere kan få innsyn i offentlige dokumenter, brukes løsningen av et begrenset antall innbyggere. Virkningen er vurdert å ha middels positiv enhetsverdi fordi økt brukervennlighet generelt vurderes som en mindre kritisk virkning enn for eksempel åpenhet og transparens.

Videre har vi vurdert at mer effektiv saksgang har middels positiv verdi. Mer effektiv saksgang er

vurdert å ha middels positivt kvantum og middels enhetsverdi fordi det generelt anses som en mindre kritisk virkning enn andre identifiserte virkninger, slik som datasikkerhet. Samlet er derfor mer effektiv saksgang vurdert som en middels positiv virkning

5.2.5 eFormidling

Økt data- og informasjonssikkerhet er vurdert som en meget stor positiv virkning fra eFormidling. Vi vurderer at virkningen har stort positivt kvantum fordi eFormidling tas i bruk av en lang rekke virksomheter, som berøres positivt av at løsningen styrker deres data- og informasjonssikkerhet. Enhetsverdien av økt data- og informasjonssikkerhet er vurdert som høy, fordi det har stor betydning for de berørte parter at dataen ikke kommer på avveie. Dermed blir den samlede vurderingen av økt data- og informasjonssikkerhet meget stor positiv.

Økt brukervennlighet er vurdert som en stor positiv virkning. Virkningen har stort positivt kvantum fordi eFormidling brukes av mange virksomheter, som alle nyter godt av løsningens brukervennlighet.

Enhetsverdien av brukervennlighet vurderes som middels, fordi brukervennlighet er mindre viktig for de berørte virksomhetene enn for eksempel datasikkerhet.

Videre har vi vurdert at bidrag til mer effektiv saksgang er en stor positiv virkning fra eFormidling. Kvantumsverdien er vurdert som stor positiv fordi løsningen benyttes av mange virksomheter, mens enhetsverdien er vurdert å være middels, med bakgrunn i samme argumentasjon som diskutert for enhetsverdien av økt brukervennlighet i forrige avsnitt.

5.2.6 Kontakt- og reservasjonsregisteret

For KRR har vi vurdert at økt robusthet og sikkerhet i offentlige tjenester er en meget stor positiv virkning. KRR benyttes av mange innbyggere og virksomheter, som alle berøres positivt av at løsningen gir økt sikkerhet og robusthet ved å minimere risiko for feil, nedetid og sikkerhetsbrudd. Kvantumsverdien av virkningen er derfor vurdert å være stort positiv. Enhetsverdien av virkningen er vurdert som høy ettersom vi vurderer at økt sikkerhet og robusthet i de offentlige tjenestene har stor betydning for de berørte partene.

Videre vurderer vi at ytterligere tre virkninger har stor positiv verdi. Disse virkningene er økt datakvalitet, økt brukervennlighet og mer effektiv saksgang gjennom effektivisert digital kommunikasjon. Alle virkningene er vurdert å ha stort positivt kvantum, som er en vurdering bygget på at KRR er en løsning som benyttes av mange innbyggere og virksomheter. Hver av de tre virkningene er videre vurdert å ha middels enhetsverdi. Hver av virkningene er nyttige for de berørte innbyggerne og virksomhetene, men

sammenlignet med andre identifiserte virkninger, slik som sikkerhet i de offentlige tjenestene, vurderes virkningene å ha mer begrenset betydning for de berørte partene.

5.2.7 Maskinporten

For Maskinporten har vi vurdert at økt datakvalitet har et lite, positivt kvantum. Vurderingen bygger på at Maskinporten har et relativt lite omfang, sammenlignet med de andre fellesløsningene, og løsningens bidrag til å øke datakvaliteten er vurdert å berøre relativt få virksomheter. Enhetsverdien av økt datakvalitet er vurdert å være høy, som fører til at virkningen samlet sett er vurdert som middels positiv.

Også virkningen ivaretagelse av personvern er vurdert å ha middels positiv verdi. Virkningen har et lite, positivt kvantum, med bakgrunn i samme argumentasjon som i forrige avsnitt om økt datakvalitet. Videre er også enhetsverdien av ivaretagelse av personvern vurdert som høy, fordi personvern har stor betydning for de berørte partene.

En tredje virkning som er vurdert å ha middels positiv virkning, er sikker autentisering og tilgangskontroll for datautveksling. I Figur 5-10 er virkningen samlet under den mer generelle benevnelsen «økt data- og informasjonssikkerhet». Virkningen er vurdert å ha et lite, positivt kvantum, med samme argumentasjon som i de to foregående avsnittene. Enhetsverdien er vurdert som høy, fordi sikker autentisering og tilgangskontroll vurderes å ha stor betydning for de berørte partene. Samlet vurderes virkningen derfor å være middels positiv.

6. Sentrale usikkerhetsmomenter i analysen

Det er en rekke usikkerhetsmomenter knyttet til beregningene av gevinstene av fellesløsningene. Dette gjelder særlig antagelser knyttet til virksomhetenes tilpasninger i alternativt scenario, samt kostnadene forbundet med ulike tilpasninger. Endringer i sentrale forutsetninger har stor betydning for antatte gevinster av løsningene.

Det er viktig å presisere at det er en rekke usikkerhetsmomenter knyttet til forutsetningene for de presenterte beregningene. Dette gjelder særlig antakelsene knyttet til hvordan de ulike virksomhetene som benytter fellesløsningene i dag ville ha tilpasset seg i et alternativt scenario hvor fellesløsningene ikke fantes, samt antatte kostnader for virksomheter forbundet med de ulike tilpasningene. Endringer i disse sentrale forutsetningene vil innvirke på gevinstene av løsningene. Under har vi gjort rede for de viktigste driverne for usikkerhet, som særlig har betydning for de anslåtte gevinstene.

6.1 Virksomheters tilpasning i alternativt scenario

Gevinstene av fellesløsningene avhenger av hvordan virksomhetene ville tilpasset seg en situasjon der disse ikke fantes. En sentral forutsetning i analysen er følgelig antagelsene knyttet til hva virksomhetene ville ha gjort i et slikt scenario, herunder andelen virksomheter som henholdsvis ville ha anskaffet kommersielle løsninger, utviklet egne løsninger eller fortsatt med prosessene som virksomhetene benyttet før fellesløsningenes funksjonalitet fantes.

Det er stor usikkerhet knyttet til hva som ville skjedd i det kontrafaktiske scenarioet, og endringer i de gitte forutsetningene vil kunne ha stor betydning for resultatene. Eksempelvis er en betydelig andel av gevinstene av Maskinporten drevet av årsverk spart for API-konsumenter. Dette til tross for at det kun er antatt at 40 prosent av virksomhetene ville ha valgt en tilpasning hvor de fortsatte med tilsvarende prosesser som før introduksjonen av fellesløsningene.

Virksomhetenes antatte tilpasning har følgelig også stor betydning for de samlede gevinstene av Maskinporten, og en reduksjon i andelen som ville ha fortsatt med tilsvarende prosesser medfører en

betydelig reduksjon i antatte gevinster av løsningen.

På samme måte har den antatte fordeling av virksomheter stor betydning for virkningene av ID-porten. Til tross for at det i analysen er lagt til grunn at 85 prosent av virksomhetene ville ha gått til anskaffelse av standardløsninger, utgjorde sparte anskaffelseskostnader i 2024 kun 13 prosent av de totale gevinstene av løsningen. En reduksjon i denne andelen, og en økning i enten andelen virksomheter som ville utviklet egne løsninger eller benyttet funksjonalitet tilsvarende den de benyttet før introduksjonen av fellesløsningene, vil følgelig føre til en betraktelig økning i antatte gevinster av ID-porten.

6.2 Antatte kostnader i alternativt scenario

For å vurdere gevinstene av fellesløsningene har vi også gjort en rekke antagelser knyttet til hva kostnadene ville ha vært for virksomheter i alternativt scenario. Enkelte forutsetninger ligger fast for alle løsninger, for eksempel antatt gjennomsnittlig transaksjonskostnad ved anskaffelse av løsninger med tilsvarende funksjonalitet, mens andre varierer på tvers av de ulike løsningene.

Endringer i antagelser knyttet til kostnader i alternativt scenario vil kunne ha stor betydning for de samlede gevinstene av fellesløsningene. Eksempelvis har antatt tidsbesparelse knyttet til behandling av innsynskrav for offentlige virksomheter, stor betydning for de samlede gevinstene av eInnsyn. En dobling av denne antagelsen, fra 45 til 90 minutter, medfører en 28 prosent økning i samlede gevinster av eInnsyn i 2024.

På tilsvarende måte har antagelsene knyttet til årlige drifts- og forvaltningskostnader for enkelte løsninger stor betydning for de samlede gevinstene. Dette gjelder blant annet for eInnsyn, hvor det er antatt at de årlige kostnadene per virksomhet utgjør fire prosent av de samlede kostnadene ved dagens løsning. En halvering i denne antagelsen medfører 44 prosent reduksjon i samlede gevinster av eInnsyn i 2024.

7. Samlet vurdering

Fellesløsningene bidrar til betydelige samfunnsøkonomiske gevinster, blant annet i form av effektiviseringsgevinster. Offentlige virksomheter har flere overlappende behov, og det har stor verdi at det offentlige klarer å samordne seg om utviklingen av kritisk digital infrastruktur. Løsningene bidrar også til å legge til rette for fremtidig digitalisering av offentlig sektor. Videre gevinstrealisering forutsetter imidlertid kontinuerlig arbeid med videreutvikling og modernisering, i tillegg til god koordinering av dette arbeidet på tvers av de ulike løsningene.

7.1 Samlet vurdering av fellesløsningene

Samlet sett viser vår analyse at fellesløsningene hvert år genererer betydelige samfunnsøkonomiske gevinster. Vi anslår at fellesløsningene har bidratt til netto samfunnsøkonomiske virkninger tilsvarende 993 millioner kroner i 2024. De årlige gevinstene har vært økende over tid.

Fellesløsningene bidrar til å løse behov som er felles for mange offentlige virksomheter, på en enhetlig og sikker måte. Løsningene brukes av svært mange offentlige virksomheter, som ellers ville ha vært nødt til å løse disse behovene på alternative måter. Dette gir blant annet betydelige effektiviseringsgevinster, særlig for virksomheter som i et alternativt scenario ville ha valgt å utvikle egne løsninger med tilsvarende funksjonalitet eller fortsette med prosessene som virksomhetene benyttet før fellesløsningenes funksjonalitet fantes.

Løsningene er en viktig del av en nasjonal offentlig infrastruktur, og flere er definert som kritiske samfunnsfunksjoner. Løsningene bidrar til effektiv utvikling av en sikker og fremtidsrettet digital infrastruktur, som legger til rette for videre digitalisering av det offentlige tjenestetilbudet. Funksjonaliteten som tilbys gjennom fellesløsningene bidrar også til å bedre samhandlingsarkitekturen i det offentlige, og legger til rette for mer effektiv data- og informasjonsdeling og økt informasjonssikkerhet. Samlet sett bidrar dette til sammenhengende digitale tjenester med høy kvalitet og god

brukervennlighet fra det offentlige, og trolig også økt tillit til offentlige tjenester blant befolkningen.

7.2 Forutsetninger for fremtidig gevinstrealisering

Siden tidspunkt for etablering har det vært sterk vekst i bruken av flere av fellesløsningene. Dette har også medført relativt høy vekst i anslåtte årlige gevinster over analyseperioden. I årene fremover synes det rimelig å anta at veksten i bruken av flere av de ulike løsningene vil flate ut, blant annet bruken av Maskinporten. Dette vil videre medføre at veksten i årlige gevinster av løsningene vil stabilisere seg.

Fortsatt gevinstrealisering forutsetter at virksomhetene fortsetter å benytte seg av funksjonaliteten som løsningene tilbyr. Nye lover og regelverk, som WCAG-standarden og andre kommende EU-reguleringer, stiller også krav til vesentlige endringer i løsningene (Digdir, 2023). Fremtidig bruk av løsningene avhenger av at Digdir evner å videreutvikle og modernisere fellesløsningene slik at de fortsetter å svare ut virksomhetenes behov og ivareta lovkrav, i tillegg til å sikre stabil og forutsigbar drift og forvaltning av løsningene.

Manglende videreutvikling kan bidra til å øke risiko knyttet til tilgjengelighetsbrudd og dataangrep eller bidra til kvalitetsreduksjon i løsningene. Reduksjon i tilgjengelighet eller opplevd kvalitet i løsningene, kan redusere virksomhetenes villighet til å ta i bruk løsningene og øke sannsynligheten for at de heller vil velge å benytte det de opplever som mer attraktive alternativer. Det er også viktig å sikre god koordinering på tvers av arbeidet med de ulike løsningene, for å unngå at det utvikles overlappende funksjonalitet.

8. Referanser

Breivik, R. et al., 2024. *Rikets digitale tilstand 2019-2024*, s.l.: Digdir.

Brønnøysundregistrene, 2023. *Årsrapport 2022*, s.l.: s.n.

Digdir, 2022. *Stadig fleire bruker eSignering*. [Internett]
Available at: <https://www.digdir.no/felleslosninger/stadig-fleire-bruker-esignering/4067>
[Funnet 17 Desember 2024].

Digdir, 2023. *Årsrapport 2023*, s.l.: Digdir.

Digdir, 2024. *Dette er ID-porten*. [Internett]
Available at: <https://samarbeid.digdir.no/id-porten/dette-er-id-porten/58>
[Funnet 17 Desember 2024].

Digdir, 2024. *eFormidling: Introduksjon*. [Internett]
Available at: <https://docs.digdir.no/docs/eFormidling/Introduksjon/>
[Funnet 17 Desember 2024].

Digdir, 2024. *eInnsyn*. [Internett]
Available at: <https://eid.difi.no/nn/einnsyn>
[Funnet 17 Desember 2024].

Digdir, 2024. *Kontakt- og reservasjonsregisteret*. [Internett]
Available at: <https://docs.digdir.no/docs/Kontaktregisteret/>
[Funnet 17 Desember 2024].

Digdir, 2024. *Maskinporten overordnet*. [Internett]
Available at: https://docs.digdir.no/docs/Maskinporten/maskinporten_overordnet
[Funnet 17 Desember 2024].

Digdir, 2024. *Nasjonale fellesløsninger Maskinporten*. [Internett]
Available at: <https://www.digdir.no/felleslosninger/maskinporten/869>
[Funnet 17 Desember 2024].

Digitaliserings- og forvaltningsdepartementet, 2024. *Fremtidens digitale Norge*, s.l.: Digitaliserings- og forvaltningsdepartementet.

Digitaliseringsdirektoratet, 2024. *Digital postkasse*. [Internett]
Available at: <https://docs.digdir.no/docs/digitalpostkasse/>
[Funnet 17 Desember 2024].

eInnsyn, 2024. *Velkommen til eInnsyn*. [Internett]
Available at: <https://einnsyn.no/>
[Funnet 17 Desember 2024].

Finansdepartementet, 2024. *Utredningsinstruksen*, s.l.: Finansdepartementet.

Kommunal- og moderniseringsdepartementet, 2019. *Én digital offentlig sektor*, s.l.: Kommunal- og moderniseringsdepartementet.

MinID, 2024. *Hva er en elektronisk identitet?*. [Internett]
Available at: <https://minid.no/hva-er-en-elektronisk-identitet/>
[Funnet 17 Desember 2024].

OECD, 2022. *Drivers of Trust in Public Institutions in Norway*, s.l.: OECD.

OECD, 2023. *2023 OECD Digital Government Index*, s.l.: s.n.

Regjeringen, 2021. *Digital postkasse for innbyggere*. [Internett]
Available at: <https://www.regjeringen.no/no/tema/statlig-forvaltning/it-politikk/sikker-digital-post/id2342472/>
[Funnet 17 Desember 2024].

Regjeringen, 2021. *Hva er fellesløsninger?*. [Internett]
Available at: <https://www.regjeringen.no/no/tema/statlig-forvaltning/it-politikk/felleskomponenter/id2342598/>
[Funnet 17 Desember 2024].

Riksrevisjonen, 2023. *Riksrevisjonens undersøkelse av myndighetenes tilrettelegging for deling og gjenbruk av data i forvaltningen*, s.l.: Riksrevisjonen.

oslo**economics**

www.osloeconomics.no

E-post og telefon:
post@osloeconomics.no
+47 21 99 28 00

Besøksadresse:
Klingenberggata 7A
0161 Oslo

Postadresse:
Postboks 1562 Vika
0118 Oslo